

Analysedocument Veerkrachtig Koningshooikt

Project: 'Veerkrachtige dorpen'
Dorp: Koningshooikt
Stad: Lier
Datum: december 2020 - januari 2021

Provincie
Antwerpen

RURANT
versterkt het platteland

Inhoud

H1. Samenvatting analyse en conclusie.....	3
1.1 Samenvatting analyse	3
1.2 Conclusie.....	5
H2. Inleiding.....	7
2.1 Veerkrachtige dorpen.....	7
2.2 Analysedocument 'veerkrachtige dorpen'	7
2.3 De tien uitdagingen	8
2.4 Informatiebronnen	8
H3. Introductie Koningshooikt.....	9
3.1 Stad Lier.....	9
3.2 Het dorp Koningshooikt.....	11
3.3 Beleid voor de dorpen.....	17
H4. Analyse van de 10 uitdagingen	20
4.1 Sociale kwetsbaarheid	21
4.2 Financiële armoede.....	25
4.3. Bereikbaarheid/Vervoersarmoede	29
4.4 Klimaatverandering en energietransitie	34
4.5 Aanbod basisvoorzieningen	41
4.6 Economische veranderingen/tewerkstelling.....	43
4.7 Jongeren/vergroening.....	47
4.8 Zorg en welzijn (ouderen)	49
4.9 Woningaanbod en behoefte.....	52
4.10 Bestuurskracht.....	55
Bronnenlijst analyse.....	59

H1. Samenvatting analyse en conclusie

1.1 Samenvatting analyse

Hieronder vind je een beknopte samenvatting van de analyse voor Koningshooikt. De kleur zegt iets over de veerkracht van het dorp voor die specifieke uitdaging, gebaseerd op input van gemeente, provincie, sleutelfiguren en cijfers. Elke uitdaging wordt uitgebreid beschreven in hoofdstuk 4 (zie nr. bij uitdaging).

Donkergroen = hoge veerkracht, lichtgroen = relatief hoge veerkracht

Lichtoranje = relatief lage veerkracht, donkeroranje = lage veerkracht

Onderstaande informatie focust op het dorp Koningshooikt (dus niet heel de stad Lier).

<p>Sociale kwetsbaarheid (H4.1)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • In Koningshooikt is een divers aanbod aan verenigingen. • Beperkt aantal buitenschoolse activiteiten voor jongeren. • De jaarlijkse varkenskoppenverkoop is een belangrijke traditie die in ere gehouden wordt. • Belangrijk om rekening te houden met de groter wordende groep senioren. • De vergrijzing zet zich sterk door in Koningshooikt.
<p>Financiële armoede (H4.2)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Lier scoort 110 op de welvaartsindex, wat betekent dat het gemiddelde inkomen per persoon in Lier hoger ligt dan het gemiddelde inkomen per Belg. • Armoede is door de sleutelfiguren die we hebben gesproken niet meteen naar voren geschoven als eerste aandachtspunt in Koningshooikt. • De armoede in Koningshooikt is eerder verdoken - typisch voor plattelandsdorpen.
<p>Bereikbaarheid en verkeersveiligheid (H4.3)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De auto is nog steeds (overduidelijk) koning in Koningshooikt. • Er is een hoge nood aan meer en comfortabele fietspaden zowel in het dorp als naar de omliggende centra, in de eerste plaats naar Lier zelf. • De verkeersveiligheid in het dorp zit niet goed: meer en meer sluipverkeer, nood aan meer en comfortabele fietspaden. • De buslijnen die gaan verdwijnen zijn een probleem voor de bereikbaarheid van het dorp met het openbaar vervoer. • Verkeersveiligheid kan beter in Koningshooikt.
<p>Klimaatverandering en energietransitie (H4.4)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De stad Lier heeft een duurzaamheidsambtenaar. • Globaal gezien kent Lier een lichte daling in de CO2-uitstoot. • De stad Lier neemt actie via het burgemeestersconvenant en FairTradeGemeente. • Omgaan met klimaatverandering vergt een mentaliteitswijziging bij burgers. Ook in Lier is er nog werk op dat vlak. • Energieloket voor inwoners.

<p>Aanbod basisvoorzieningen (H4.5)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De dagelijkse voedingsbehoeften kunnen binnen het dorp voldaan worden. • Er is een tekort aan eetgelegenheden binnen het dorp. • Een aantal sleutelfiguren missen kledingwinkels. • Eindrapport 'Beleidsvisie Detailhandel' werd goedgekeurd op 1 september 2014.
<p>Economische veranderingen (H4.6)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Er stelt zich geen (structureel) probleem met werkloosheid in Lier. • Van Hool telt heel wat werknemers (komen ook van buiten het dorp). • Tuinbouwbedrijven in Koningshooikt zorgen ook voor (tijdelijke) tewerkstelling. • De meeste inwoners van het dorp werken redelijk kort bij huis.
<p>Jongeren / vergroening (H4.7)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Er is zeker voldoende aanbod aan opvangplaatsen voor baby's en peuters. • Er zijn 2 basisscholen in Koningshooikt • Er is een beperkt aanbod voor lagereschoolkinderen. • Voor kinderen is het behoud van de open ruimte (om te spelen) erg belangrijk; daarbij aansluitend zijn veiligere straten voor spelende kinderen nodig (bvb. door een zone 30 in te richten (en te handhaven)). • Voor de 12- tot 18-jarigen is het aanbod binnen Koningshooikt zeer beperkt.
<p>Zorg en welzijn (H4.8)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De golf aan (plattelands)vergrijzing laat zich ook in Koningshooikt voelen • Dienstencentrum De Waaier is een belangrijke plaats voor heel wat senioren • Het aantal alleenwonende 75+-ers blijft toenemen. • Er is een aanbod voor aangepast vervoer met de mindermobielen centrale en vervoer van, naar en tussen de verschillende dienstencentra met een aangepast busje met chauffeur. • Samana is actief in Koningshooikt.
<p>Wonen (H4.9)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal gezinnen op de wachtlijst voor sociale woning blijft stijgen. • Woonprijzen in Lier zijn hoger dan in de rest van Vlaanderen. • Uit de cijfers blijkt dat het overgrote deel van de inwoners maximaal een derde van zijn inkomen spendeert aan wonen. Dit maakt dat ze de hogere prijzen van de rijhuizen wel kunnen betalen.

<p>Bestuurskracht (H4.10)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Ook al daalt de schuldratio voor Lier, ze blijft nog steeds hoog. • Ook al stijgt de autofinancieringsmarge, ze ligt nog steeds lager dan soortgelijke steden. • Op vlak van transparantie scoort Lier redelijk goed. • Inwoners geven de bestuursploeg de kans om zich te bewijzen. Ze kijken uit naar de inspraakmomenten en hopen dat er met hun mening rekening gehouden wordt. • Ook al is er verbetering merkbaar, de inwoners van Koningshooikt voelen zich toch wat achterop gesteld tov de inwoners van Lier centrum.
-----------------------------------	--	--

1.2 Conclusie

Volgens de analyse (cijfers, sleutelfiguren én beleid) kan de veerkracht op de volgende thema's nog verbeterd worden:

- Sociale samenhang:
 - Activiteiten voor jongeren zijn te beperkt
 - Er zijn niet zo heel veel ontmoetingsplekken voor de jeugd in Koningshooikt
 - Inzetten op voorzieningen voor senioren (zie onder)
- Financiële armoede:
 - Blijvend aandacht hebben voor armoede bij kwetsbare inwoners (ouderen, niet-EU-inwonenden)
- Mobiliteit:
 - Verkeersveiligheid voor zwakke weggebruikers
 - Investeren in meer en comfortabele fietspaden
 - Het bevorderen van verplaatsingen met de fiets
 - Nieuwe initiatieven die inzetten op gedeeld gebruik van auto's, e-fietsen, ... bevorderen
 - Actie ondernemen tegen het toenemende sluipverkeer
 - Plannen De Lijn oplettend opvolgen
- Klimaat:
 - Het is zinvol om een tandje bij te steken om het bewustzijn bij de burgers rond dit thema te vergroten. Zo zie je dat mensen sneller de auto nemen dan de fiets – ook voor korte verplaatsingen. Het verkeer heeft een belangrijk aandeel in de stijgende CO2-emissies in de gemeente.
 - De stad Lier kan sterker inzetten op het sensibiliseren en stimuleren van inwoners in het nemen van energiezuinige maatregelen.
 - De overstromingsproblematiek is zeker aanwezig in Koningshooikt. Dit vraagt extra aandacht van de stad
 - Deelinitiatieven zoals Cambio en Blue-Bike zijn actief in de stad, maar kunnen uitgebreid worden naar Koningshooikt
 - Het streven naar meer mogelijkheden voor het sorteren van afval.
- Economische veranderingen:
 - Lokale producenten beter promoten
 - Extra kansen creëren voor de lokale middenstand
 - Stimuleren van eetgelegenheden binnen het dorp
 - Bekijken op welke manier gratis bankfaciliteiten kunnen gewaarborgd blijven
- Jeugd:

- Creëren van meer speel- en hangplekken algemeen.
- Investeren in meer speelpleintjes voor kinderen.
- Voor de 12- tot 18 -jarigen kan er een aanbod voorzien worden.
- Zorg en Welzijn:
 - Het dorp klaarmaken voor de vergrijzingsgolf die bezig is en nog zal toenemen
 - Woon-zorgaanbod in Koningshooikt is te beperkt.
 - Opletten voor vereenzaming, zeker nu tijdens de Coronapandemie
 - Blijvende aandacht voor mantelzorg
- Woonbehoefte:
 - Wachtlijsten voor sociale woningen wegwerken
 - Aanbod starterswoningen is te beperkt
 - Hoge woningprijzen in Koningshooikt een halt toeroepen
- Bestuurskracht:
 - Financieel gezond beleid voeren
 - Betrokkenheid inwoners en inspraakmomenten goed benutten.

Algemeen is het opvallend dat de Juttenaars trots zijn op hun dorp en er graag wonen.

H2. Inleiding

2.1 Veerkrachtige dorpen

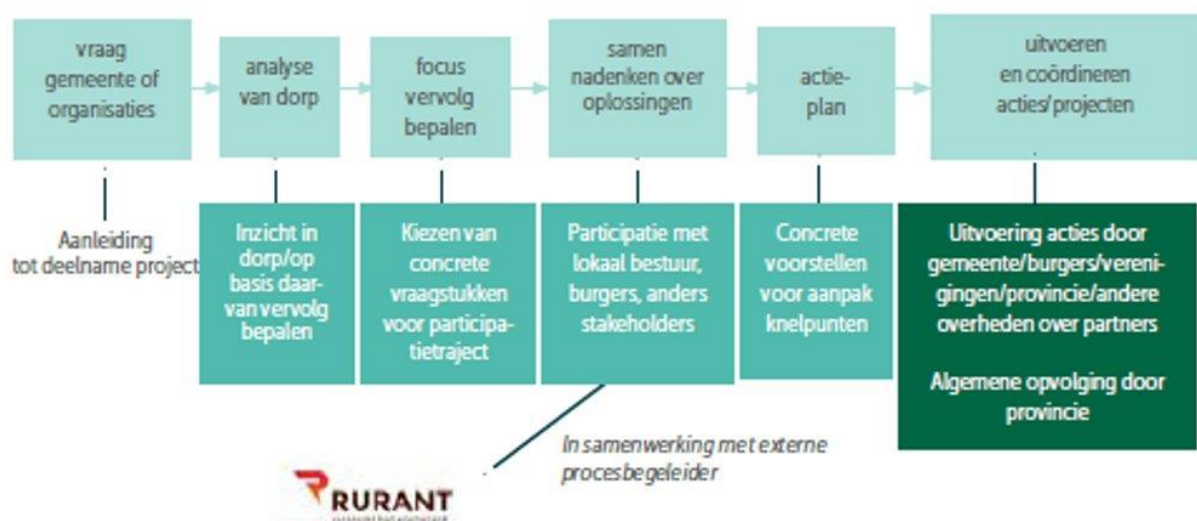
Een veerkrachtig dorp is niet alleen een plek waar we wonen, we gaan er ook werken en naar school, we doen er boodschappen, we gaan er sporten of ontspannen, we groeien er op en worden er oud, we ontmoeten er vrienden, familie en burens, we rijden er doorheen of fietsen er naartoe.

De dorpen op het platteland van de provincie Antwerpen (en bij uitbreiding: van heel Vlaanderen) krijgen te maken met allerlei veranderingen. Onder andere door verstedelijking wonen er steeds meer mensen in de dorpen, terwijl hun leven zich lang niet altijd in die dorpen afspeelt. Deze evolutie heeft een enorme sociale, ruimtelijke en economische impact op de dorpen: jongeren die wegtrekken terwijl de oudere bevolking er blijft wonen, voorzieningen die uit de dorpskern verdwijnen, toegenomen automobilititeit en tegelijk een verminderend openbaar vervoer, ... Dit zijn veranderingen die in vrijwel alle dorpen merkbaar zijn. Het vraagt veel van de veerkracht van de dorpen in de provincie.

Het is de overtuiging van de provincie Antwerpen dat dorpen kunnen werken aan hun *veerkracht*. Dat wil zeggen dat **bewoners en bestuur samen het vermogen ontwikkelen om met deze evoluties om te gaan** op een open, actieve en betrokken manier. Er bestaat daartoe geen wondermiddel: ieder dorp is anders. De uitdagingen waar dorpen voor staan, zijn evenwel gelijkaardig. Daarom ondersteunt de provincie Antwerpen lokale besturen bij het vergroten van de veerkracht van hun dorpen.

2.2 Analysedocument 'veerkrachtige dorpen'

De eerste stap in het project is de analyse van het dorp, waarvan dit analysedocument het resultaat is. In dit document worden tien uitdagingen beschreven, die in veel van de dorpen in de provincie Antwerpen voorkomen. Het document beschrijft in welke mate deze tien uitdagingen spelen in Koningshooikt en doet in die zin dienst als een "signalisatie-instrument": het lokale bestuur krijgt inzicht in de huidige toestand van het dorp door die tien uitdagingen. Op basis van deze analyse wordt het gesprek met het gemeentebestuur en de inwoners gestart.

Afbeelding: schema van het proces dat in het dorp doorlopen gaat worden

2.3 De tien uitdagingen

De tien uitdagingen waarmee we aan de slag gaan, zijn **sociaaleconomische uitdagingen. Ruimtelijke uitdagingen worden niet opgenomen.** Niet omdat ze zich niet stellen, maar ze vallen grotendeels buiten de scope van dit project. De tien uitdagingen zijn door de Universiteit Antwerpen gedistilleerd uit wat organisaties als de VN en de Wereldbank als essentiële wereldwijde veranderingen aanduiden. Deze veranderingen zijn vertaald naar de lokale context en daarna voorgelegd aan gemeenten, provinciale adviseurs, academici en experts uit het werkveld. Op basis van die gesprekken werd deze lijst van 10 uitdagingen samengesteld.

2.4 Informatiebronnen

De tien uitdagingen worden beschreven aan de hand van vier informatiebronnen, die samengevoegd zijn tot een samenhangende analyse per uitdaging.

- **Provinciaal beleid:** relevante visies of projecten, vaak op bovenlokale schaal, die ook hun invloed hebben op de lokale context.
- **Gemeentelijk beleid:** relevant beleid, projecten of acties die het lokaal bestuur reeds uitvoert rond de tien uitdagingen.
- **Provincies in cijfers:** cijfermatige informatie, waarin aan de hand van een aantal vastgestelde indicatoren de tien uitdagingen beschreven worden. De cijfers die verder in dit document worden gebruikt, komen uit deze dorpenmonitor – indien een andere bron wordt gebruikt, dan vermelden we die expliciet. Om een statistisch beeld te vormen van het dorp, wordt gebruikt gemaakt van de **statistische sectoren**. De statistische sector is de kleinste territoriale basiseenheid op basis van socio-economische, stedenbouwkundige, morfologische structuurkenmerken en met de grote veranderingen inzake grondgebruik die zich hebben voorgedaan tot de laatste volkstelling van 2001. Elke statistische sector heeft een unieke NIS-code, die logisch is opgebouwd uit 7 cijfers. Het eerste cijfer geeft de provincie aan; het tweede het arrondissement, de volgende drie cijfers de gemeente en de laatste 2 cijfers een wijk.
Let op: deze cijfers zijn zoveel mogelijk gemaakt op niveau van het dorp. Soms echter hebben we geen informatie ter beschikking louter over het dorp, maar bijvoorbeeld wel over de gemeente. In dat geval vermelden we dit expliciet.
- **Gemeentemonitor:** uitgangspunt is het beschrijven van 'de staat', 'de toestand' van je gemeente. De monitor bevat cijferreeksen, die enerzijds de brede maatschappelijke omgeving van de gemeente of stad in beeld brengen en anderzijds een indicatie geven van de interne organisatie van het lokaal bestuur.
Let op: Deze cijfers gaan steeds over de stad Lier, ze zijn niet verder opgesplitst op dorpsniveau.
- **Sleutelfiguren:** interviews met een aantal sleutelfiguren per dorp, die vertellen over hun dorp en de uitdagingen die zij ervaren. Sleutelfiguren zijn geëngageerde dorpsbewoners met een ruimere blik op het dorpsleven. Door een mix aan invalshoeken (jong – oud, man – vrouw, nieuwe en oudere inwoners, handelaars, enzovoort) wordt getracht een zo volledig mogelijk beeld te schetsen over het dorp.

H3. Introductie Koningshooikt

3.1 Stad Lier

De stad Lier ligt ten zuidoosten van de stad Antwerpen op de as Antwerpen-Aarschot (N10). Lier ligt aan de samenloop van de Kleine en Grote Nete en wordt de 'Poort der Kempen' genoemd. Lier kreeg de bijnaam 'Lierke Plezierke' en de Lierenaren kregen als spotnaam 'schape(n)kop'. Die schapenkop zit nu ook in het logo van de stad.

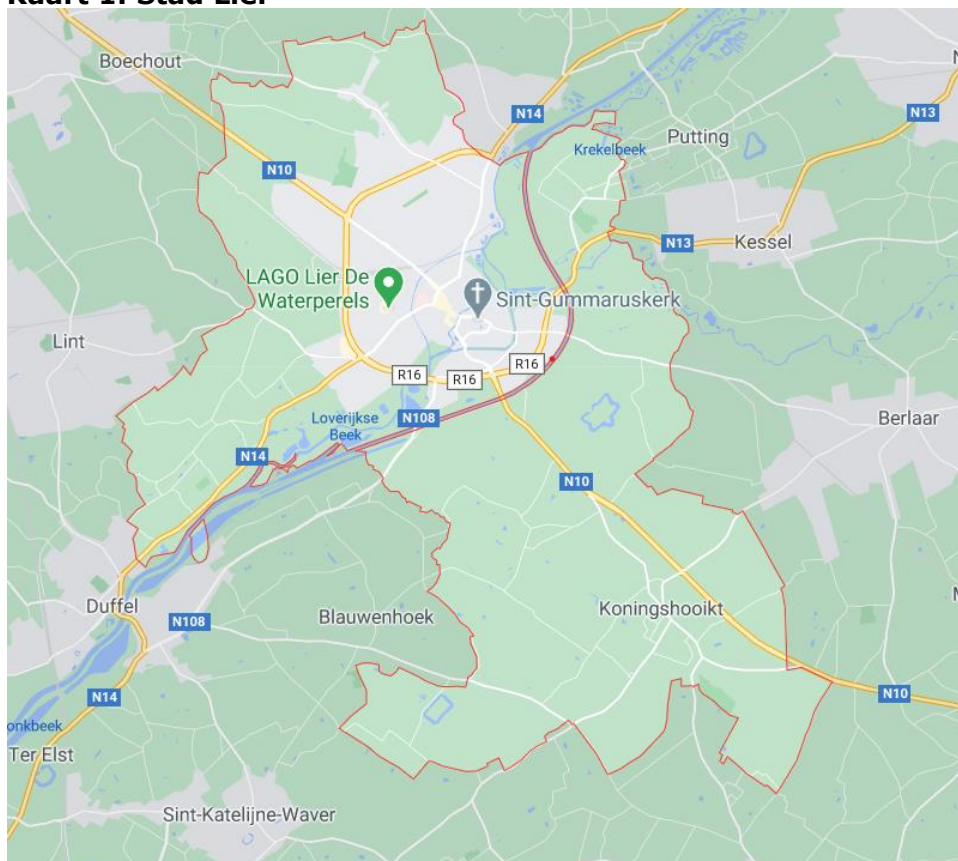
De buurgemeenten van Lier zijn Berlaar, Putte, Sint-Katelijne-Waver, Duffel, Lint, Boechout, Ranst en Nijlen.

Koningshooikt werd in 1977 een deelgemeente van Lier. En het is ook de enige deelgemeente. Lier heeft wel 5 hoofdwingen, waarvan 1 Koningshooikt is.

Koningshooikt bestaat uit 5 statistische sectoren: 't Lammeken (12021B023), Aarschotsesteenweg Zuid (12021B0MA), Koningsbos - Molenveld (12021B012), Koningshooikt-Kern (12021B000), Tallaart - Hazendonk (12021B0PA) die samen de dorpskern vormen.

Lier behoort tot het arrondissement Mechelen, Hulpverleningszone Rivierenland en heeft een eigen politiezone.

Kaart 1: Stad Lier

Bron: Google maps

Lier ligt aan de samenvloeiing van de Kleine en Grote Nete, in de groentestreek. Het landschap van Lier wordt bijgevolg sterk bepaald door de twee Neten.

Het landschap in Lier kan je makkelijk opdelen in 2 grote verschillen:

- Sterke verstedelijking door lintbebouwing voornamelijk rond het centrum van Lier. Dit is hoofdzakelijk vlak, zandig bosrijk gebied. Ook de Fortengordel rond Antwerpen komt er voor (fort van Koningshooikt en fort van Lier).
- Ten zuiden van de Neten is traditioneel tuinbouwgebied op zandgronden. Hier vinden we een verspreide bebouwing terug tussen de serrecomplexen.

Het Lierse grondgebied omvat 4.970 ha en er wonen zo'n 36.631 mensen.

Het aantal bedrijventerreinen in de onmiddellijke omgeving van Lier is beperkt. In Koningshooikt heb je wel het bedrijf Van Hool Bussen dat een grote oppervlakte inpalmt en een grote werkgever is.

Tabel 1: Bevolkingsevolutie Lier

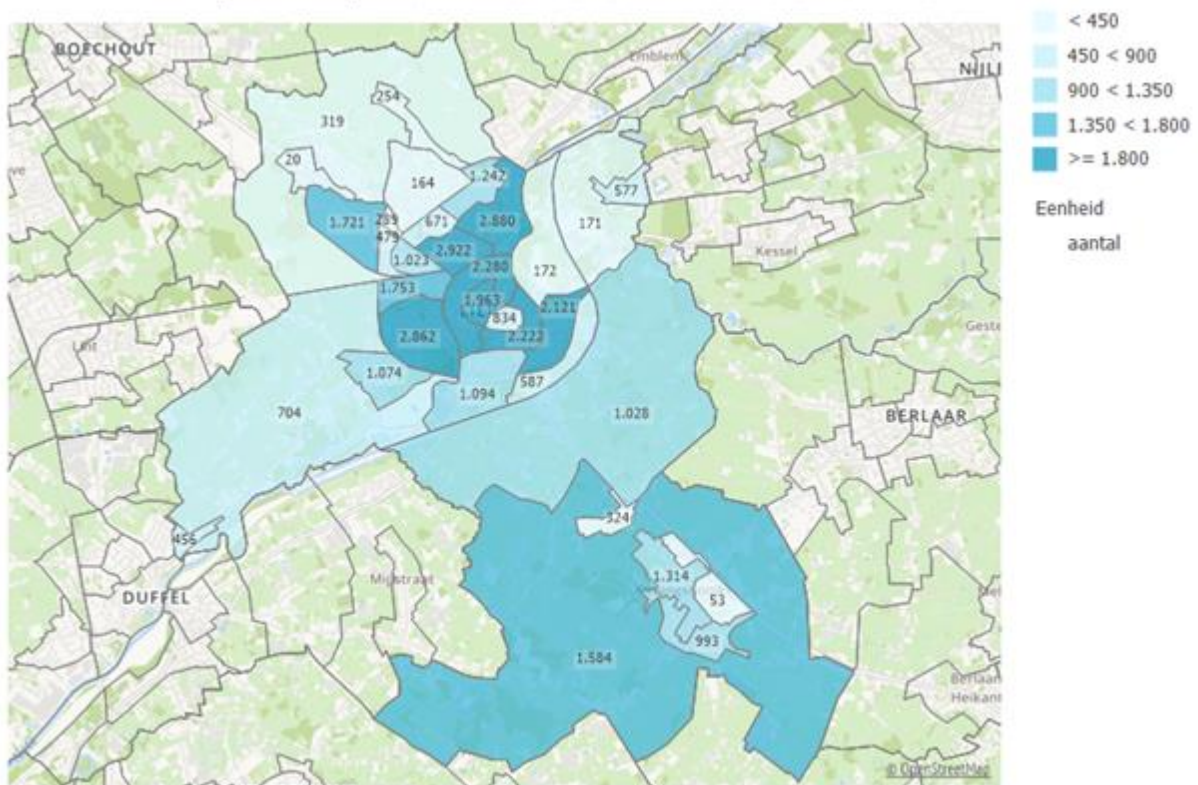
1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
30.886	31.666	32.231	33.064	33.986	34.704	36.720
0%	2,5%	4,4%	7,1%	10,0%	12,4%	18,9%

Bron: Provincies in cijfers

De stad Lier heeft met 739 inwoners per km² een eerder hoge bevolkingsdichtheid: het provinciale gemiddelde is 649 inw/km², dat van het arrondissement Mechelen is 683 inw/km². Uit kaart 2 hieronder valt af te leiden dat de bewoning zich vooral in het centrum van Lier en Koningshooikt situeert.

Kaart 2: Woonkernen stad Lier

personen in private huishoudens 2020 - statistische sectoren van Lier

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

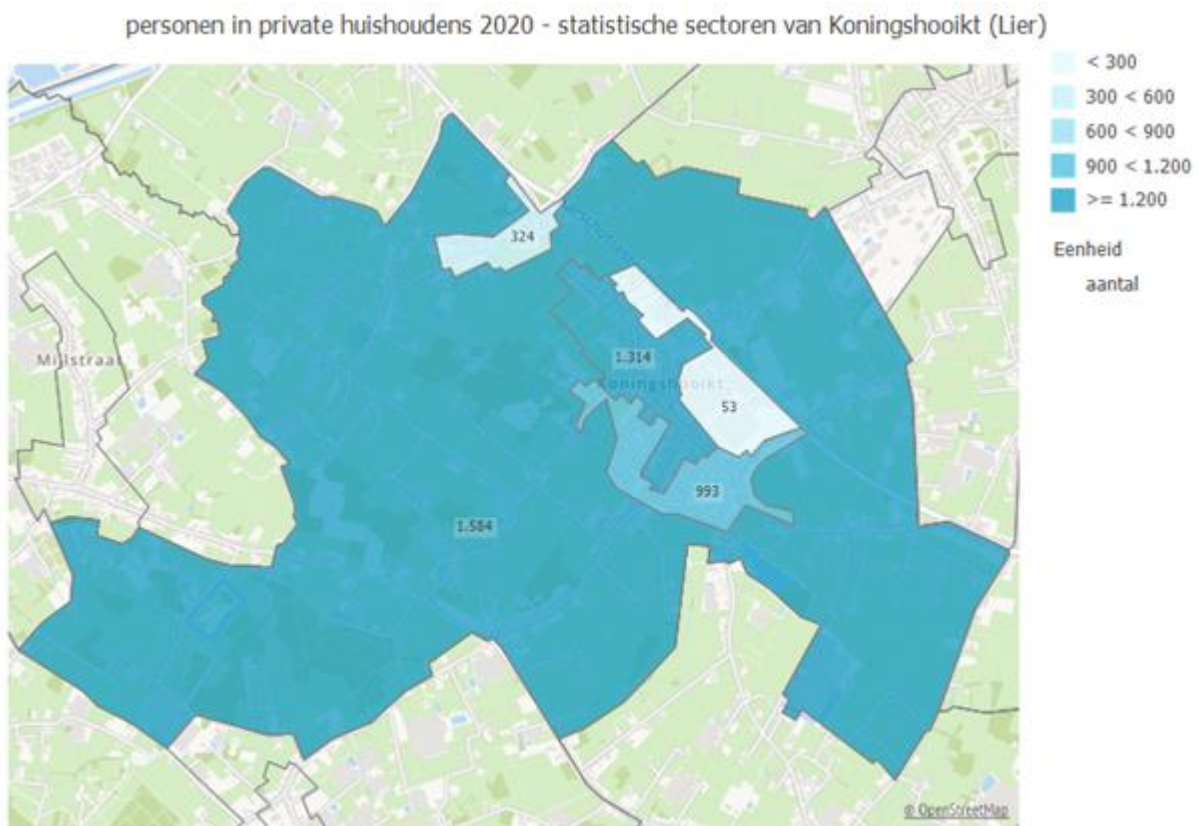
Tevreden inwoners

In 2017 gaven 73% van de inwoners van Lier aan **tevreden** te zijn over hun woonomgeving (survey Gemeentemonitor, Statistiek Vlaanderen). Dit is iets minder dan de 76% voor het ganse Vlaamse Gewest.

Volgens diezelfde survey zijn 67% van de inwoners **fier op de gemeente**, ook weer iets minder dan het Vlaamse gemiddelde (69%). Tot slot lieten 90% van de inwoners weten graag in Lier te wonen. Dat is wel iets meer dan het Vlaamse gemiddelde (89%) (bron: Survey Gemeentemonitor, Statistiek Vlaanderen).

3.2 Het dorp Koningshooikt

Kaart 3: totaal aantal inwoners

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Koningshooikt, of ook wel 'Jut', is een groen dorp met veel open ruimte. Het is er heerlijk wandelen langs de vele trage wegen die dit gebied doorkruisen. Hooikt was ooit een Berlaars gehucht tot het in 1822 met de toenmalige gemeente Koningsbossen samensmolt tot het huidige Koningshooikt.

De **inwoners** van de Berlaarse gehuchten Hooikt en Hazendonk, waaruit **Koningshooikt** is opgebouwd, werden traditioneel houtrovers genoemd. Mogelijk omdat ze steeds het eikenhout kwamen stelen uit de bossen van de koning. Deze spotnaam is bij de **inwoners** amper bekend, de **bijnaam varkenskoppen** des te meer. Varkens Jut - De bijnaam die afkomstig is van de jaarlijkse verkoop van varkenskoppen voor de kerk ter ere van St. Antonius.

Gelegen op een steenworp van Putte, Lier, Mechelen of Antwerpen combineert dit landelijke dorp het beste van twee werelden. Je geniet van de rust en de natuur maar tegelijkertijd ook van het comfort en de voordelen van een centrale ligging en een vlotte bereikbaarheid.

Koningshooikt met postcode 2578 werd in 1977 een deelgemeente van Lier (2500) en wijzigde eveneens naar dezelfde postcode.

Koningshooikt wordt omschreven als een klein, gezellig en groen dorp. Goed gelegen en alles voorhanden om aangenaam te kunnen leven. Voor wat niet voorhanden is steken de Juttenaars de brug over naar Lier. Sleutelfiguren noemen het een voordeel dat ze bij een stad wonen en dat ze de groene tuin zijn van die stad.

De sleutelfiguren geven aan dat het prettig en rustig wonen is in Koningshooikt. De sfeer die in het dorp hangt, is erg fijn. We kennen al onze burens, iedereen kent je en jij kent veel mensen.

Hun grootste bezorgdheid is de verkeersveiligheid. Daarnaast hopen ze dat het landelijke karakter kan behouden blijven en dat er niet te veel appartementen komen.

Bevolkingstoename Koningshooikt

Koningshooikt telt 4.280 inwoners en heeft een oppervlakte van 16,62km². De bevolkingsdichtheid van Koningshooikt bedraagt 257 inwoners per vierkante km. Ter vergelijking: in de provincie Antwerpen bedraagt de bevolkingsdichtheid 649 inwoners per km².

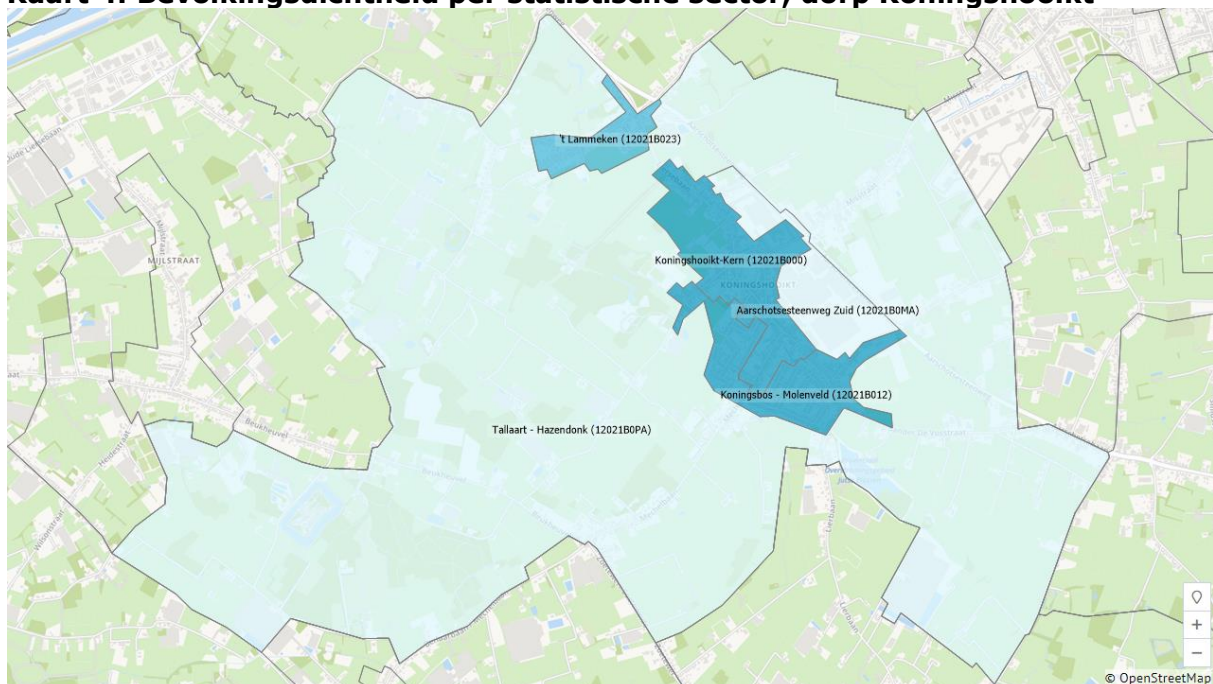
We zien in onderstaande tabel dat de bevolking sinds 2000 niet zo sterk is toegenomen.

Tabel 2: Bevolkingsevolutie Koningshooikt

1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019
3.514	3.909	4.097	4.181	4.210	4.181	4.280
0%	+11,2%	+16,6%	+19%	+19,8%	+19%	+21,7%

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Kaart 4: Bevolkingsdichtheid per statistische sector, dorp Koningshooikt

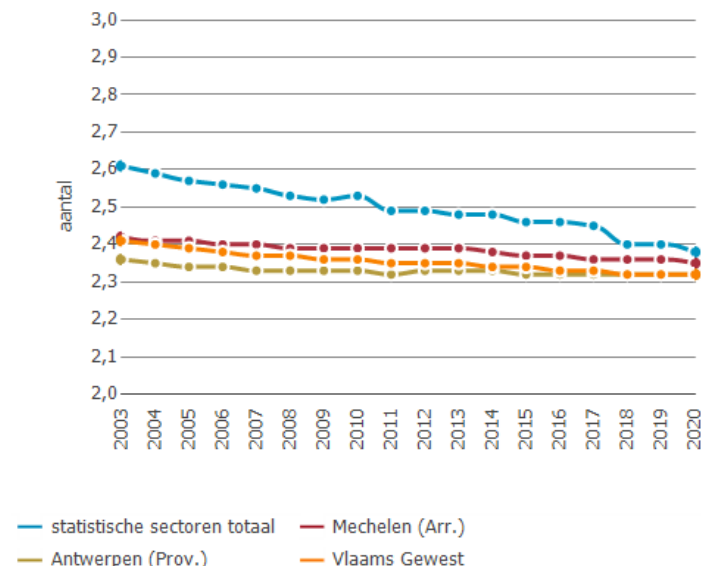
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Op bovenstaande kaart merk je dat Koningshooikt-Kern (1314 inwoners), Koningsbos-Molenveld (993 inwoners) als kerngebied de drukst bevolkte delen zijn van Koningshooikt. Als buitengebied zien we dat in 't Lammeken (324 inwoners) en in Aarschotsesteenweg-Zuid met 53 inwoners de bevolkingsaantallen een pak lager liggen. Tallaart –Hazendonk als buitengebied tenslotte lijkt laag bevolkt omwille van de grootte; maar heeft toch het meeste aantal inwoners (1.592 inwoners).

Gezinssamenstelling

In Vlaanderen zien we over het algemeen een sterkere procentuele stijging van het aantal gezinnen dan van het totaal aantal inwoners. De oorzaak hiervan is een toenemende **gezinsverduunning** waardoor vooral de 1- en 2-persoonsgezinnen in de lift zitten. De toename van 1- en 2-persoonshuishoudens gaat samen met een steeds ouder wordende bevolking en wijzigende gezinssamenstellingen. Recente studies van Statistiek Vlaanderen geven aan dat het percentage volwassenen dat met een partner samenwoont, globaal daalt.

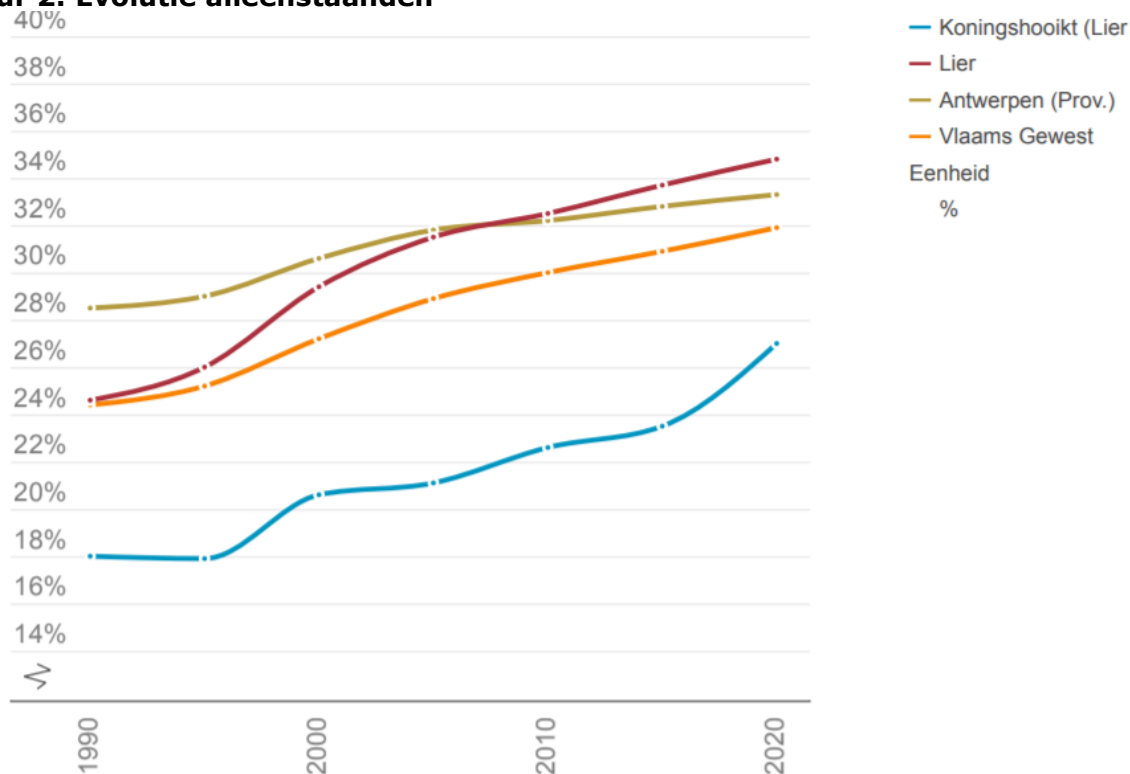
Figuur 1: Evolutie Gemiddelde Huishoudgrootte

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In Koningshooikt is de gemiddelde grootte van een huishouden **2,38 mensen**, gelijkaardig aan het provinciale gemiddelde (2,32 mensen per huishouden). Uit figuur 1 hierboven zie je dat dit aantal in licht dalende blauwe lijn is. Omgekeerd zie je een stijgende trend alleenstaanden in het dorp, zie figuur 2. Het percentage alleenwonenden in Koningshooikt bedraagt in 2020 27% (het provinciale gemiddelde is 33,3%). Het aantal alleenstaanden stijgt in Koningshooikt sterker dan in Lier, de provincie en het gewest.

Figuur 2: Evolutie alleenstaanden

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Tabel 3: Leeftijdsklassen Koningshooikt

0-9 jaar	10-19 jaar	20-29 jaar	30-39 jaar	40-49 jaar	50-59 jaar	60-69 jaar	70-79 jaar	80-89 jaar	90-... jaar
357	427	587	463	491	735	605	358	216	37
8,3%	10%	13,7%	10,8%	11,5%	17,2%	14,1%	8,4%	5,1%	0,9%

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

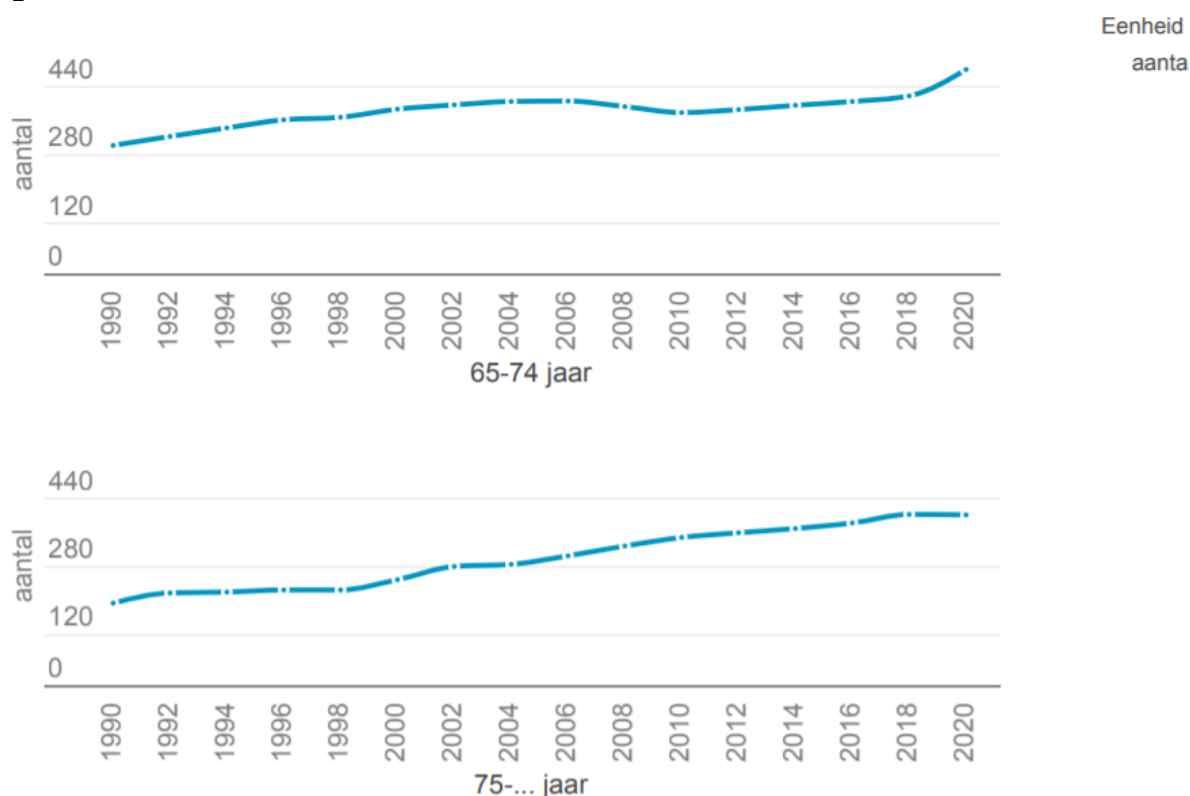
Uit een blik op de **leeftijdspiramide** van Koningshooikt (tabel 3) merk je dat Koningshooikt best een 'oud' dorp is. 45,7% van de inwoners van Koningshooikt is 50-plusser, terwijl er slechts 18,3% van de inwoners onder de 20 jaar is. Deze vergrijzing in het dorp wordt nog verder geïllustreerd aan de hand van de zogenaamde "verouderingscoëfficiënt", zie tabel 4¹. Die ligt voor Koningshooikt met 155 beduidend hoger dan die van de provincie (116) en het Vlaams gewest (125,7). Enkel in de kern van het dorp ligt hij iets lager (125). De verouderingscoëfficiënt wordt in de toekomst wellicht nog hoger gezien de groep 50- tot 59-jarigen momenteel de grootste groep is en nog verder zal oplopen.

Ook in figuur 3 zie je dat in Koningshooikt het aantal 60-plussers licht oploopt. In het buitengebied ligt het aantal 65-plussers beduidend hoger dan in de kern. In Koningshooikt-Kern en Koningsbos-Molenveld is minder dan 20% ouder dan 65jaar. In de andere sectoren ('t Lammeken en Aarschotsesteenweg) ligt het % 65-plussers tegen de 30%. Tallaart-Hazendonk situeert zich op 21% 65-plussers.

¹ De verhouding van de 60-plussers ten opzichte van de jongeren tot en met 19 jaar.

Tabel 4: Verouderingscoëfficiënt

	Verouderingscoëfficiënt
Koningshooikt	155,1
Lier	138
Mechelen (Arr.)	123,2
Antwerpen (Prov.)	116,6
Vlaams Gewest	125,7

Figuur 3: Evolutie aantal 65+-ers

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Deze vergrijzing zie je eveneens in de olopemde **grijze druk**², die in 2019 33,6% bedraagt voor Koningshooikt. De ontgroening die algemeen op Vlaams niveau wordt vastgesteld, treedt dus ook in Koningshooikt op (zie figuur 5). Op het Vlaamse platteland ligt dat gemiddelde met 48% trouwens nog een pak hoger³.

We zien dat de grijze druk in het buitengebied van Koningshooikt de laatste jaren enorm stijgt en ver boven het Vlaamse gemiddelde ligt. In de kern van Koningshooikt ligt deze druk onder het Vlaamse gemiddelde.

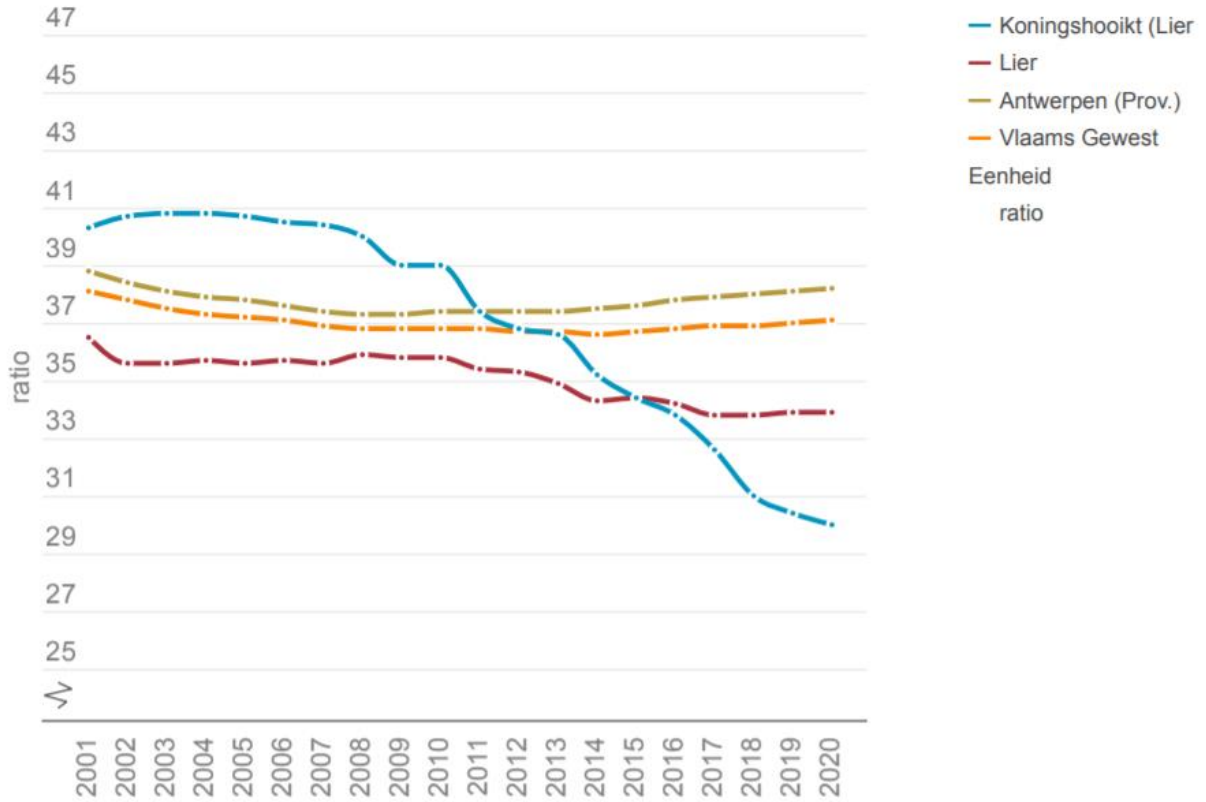
In 2019 bedraagt de **groene druk**⁴ (zie figuur 4) in Koningshooikt 30%. Dit is beduidend lager dan het Vlaams Gewest (37%) en de provincie Antwerpen (38,1%). Dit maakt dat er relatief weinig kinderen zijn in Koningshooikt.

² *Grijze druk*: de verhouding tussen de leeftijdsgroep van ouderen (vergrijpsde bevolking) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd [= bevolking 65 jaar en ouder / bevolking 20-64 jaar]

³ In 2014 woonden zo'n 450.000 60-plussers op het platteland, dit aantal neemt volgens de prognoses van de Studiedienst van de Vlaamse regering toe tot 615.000 in 2030. Dit is een stijging tot 70% van die grijze druk voor het Vlaamse platteland.

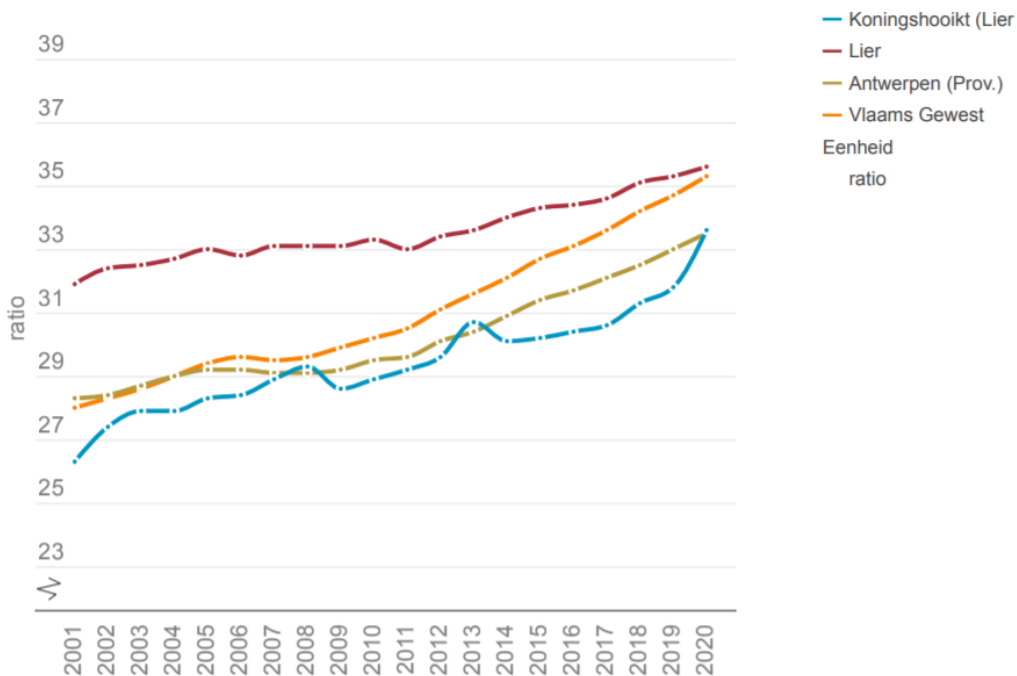
⁴ *Groene druk* is de verhouding van 0 t.e.m. 19- jarigen ten opzichte van 20 t.e.m. 65-jarigen. Het is een verhouding tussen de actuele en de toekomstige beroepsbevolking.

Figuur 4: Evolutie groene druk

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Figuur 5: Evolutie grijze druk

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

3.3 Beleid voor de dorpen

Kernversterking

Zowel op provinciaal als op gemeentelijk niveau wordt een kernversterkend beleid gevoerd (voor verduurzaming en leefbaarheid van de dorpskernen): voorzieningen en wonen zoveel mogelijk concentreren in de dorpskern, mét tegelijk aandacht voor voldoende publieke ruimte en groen in die kern. Die kernversterking dient te gebeuren met oog voor de schaal en de identiteit van de kern.

Kernversterking gaat over meer dan enkel het verdichten van kernen. Het zet voornamelijk in op het behalen van een kwaliteitsslag. Niet elke kern heeft dezelfde ruimtelijke context (grootte, aantal voorzieningen, ...) of is op dezelfde manier bereikbaar. Daarom is de invulling van een kernversterkend beleid ook niet hetzelfde voor elke kern.

Bij het werken aan kernversterking en dorpsontwikkeling is het belangrijk actief te zijn op het kruispunt van diverse beleidsdomeinen: wonen, ruimtelijke planning, mobiliteit, detailhandel, klimaat, enzovoort. Al die domeinen zijn in een dorp met elkaar verweven.

Woonbeleid

In het kader van kernversterking richt het woonbeleid van de Provincie zich op *densiteit, connectiviteit, collectiviteit, en duurzaamheid* (zie kader hieronder)⁵. Door het woonaanbod divers en betaalbaar te maken, moet het beter afgestemd geraken op de diverse woonwensen en -noden. Een leefbare woonomgeving heeft een gevarieerd aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden in de buurt, met een optimale bereikbaarheid van woningen en voorzieningen, en gedeelde publieke of semipublieke buitenruimtes.

Pijlers Provinciaal Woonbeleid

Het provinciale woonbeleid treedt aanvullend op bij het Vlaamse en het lokale woonbeleid, respecteert deze grenzen, maar tracht actief een bijdrage te leveren aan het realiseren van het recht op menswaardig wonen.

Het provinciaal beleid moet toekomstgericht en effectief zijn, met bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen.

De provincie wil inzetten op woonkwaliteit, zowel van de woning zelf als van de woonomgeving. Het provinciale woonbeleid bevordert daartoe het tot stand komen van woningen en woonomgevingen, waar zuinig wordt omgesprongen met ruimte en grondstoffen, waar de nodige voorzieningen voorhanden zijn en waar inspanningen worden geleverd om het samenleven en de gezondheid van bewoners te bevorderen. Hiervoor wordt vertrokken van 4 richtinggevende principes:

- 1. beschikbaarheid en betaalbaarheid:** We streven naar het creëren van voldoende diversiteit van het type woningen in een dorp, buurt of wijk en stimuleren creatieve alternatieven tussen het kopen en huren van woonegelegenheden.
- 2. duurzaamheid en circulariteit:** we streven naar het behouden van het systeem aarde zodat wij mensen hier gezond, veilig en rechtvaardig kunnen leven. We zorgen dat we zo met onze aarde omgaan dat deze onze kinderen én de generaties daarna in hun behoeften kan blijven voorzien. Circulariteit is een strategie om dit te bereiken.

⁵ Zie <https://www.kampc.be/duurzaam/woonbeleid>

- 3. mobiliteit en diversiteit:** wij willen woonactoren stimuleren om in elk daartoe geschikt dorp, in elke daartoe geschikte wijk een divers aanbod te realiseren dat inspeelt op de noden en behoeften van verschillende bevolkingsgroepen. Als een gepast woonaanbod voorhanden is in de nabije leefomgeving, zullen mensen sneller geneigd zijn om te verhuizen. Geschikte dorpen en wijken zijn dorpen en wijken waar men kwaliteitsvol en gezond kan wonen, waar voorzieningen en werkgelegenheid nabij zijn en mensen zich zowel over korte als lange afstanden op een duurzame manier kunnen verplaatsen, dus in of nabij de kern, niet in linten of in verspreide bebouwing.
- 4. veerkracht en gezondheid:** wij kiezen er voluit voor om mensen te laten wonen in een omgeving waar ze op een gemakkelijke manier in contact kunnen komen met anderen en waar ze vlot een verbinding kunnen maken met de samenleving. Connectiviteit is in een veerkrachtige buurt een sleutelbegrip. Binnen ons beleid willen we inzetten op de verbindende kracht van buurten, dorpen of wijken, waarin ook groene open ruimte een plaats krijgt.

Ruimtelijk beleid

Alhoewel ruimtelijke vraagstukken buiten de scope van dit project vallen, is het ruimtelijk beleid toch een relevant kader waarbinnen deze sociaaleconomische uitdagingen plaatsvinden. De provincie kent een Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA), waarin de kernen gecategoriseerd worden als hoofddorp of woonkern. De provincie Antwerpen werkt momenteel aan een Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen. Dit Beleidsplan Ruimte bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling in de provincie Antwerpen en vervangt, eens het definitief is goedgekeurd, de provinciale ruimtelijke visie uit het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA). Het PBRA bestaat uit een strategische visie voor de lange termijn en een set van beleidskaders die op middellange termijn zorgen voor de uitvoering van die visie.

In het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen staat het duurzaam omgaan met de beschikbare ruimte centraal (voor de toekomstige generaties en voor het klimaat). Principes als zuinig ruimtegebruik, veerkracht, nabijheid en bereikbaarheid en eigenheid, ... ondersteunen dit verder. Specifiek voor de dorps- en de stadskernen werken we dit verder uit in de strategie en het gelijknamige beleidskader 'levendige kernen'. Het gedifferentieerd omgaan met de kernen en de samenhang tussen de kernen, staan hierin centraal.

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) van Lier van oktober 2003 vormt het kader voor het ruimtelijk beleid van de stad Lier⁶. Het GRS vertelt dat Lier zich in de toekomst zal profileren als een residentiële stad op mensenmaat met een voorzieningenapparaat dat op de regio is afgestemd. De natuurlijke eigenheid, de waterpartijen, de relictten en het historisch karakter van de stadskern moeten als dragers fungeren van "Lierke Plezierke": zachte recreatie, dagtoerisme, watertoerisme, socio-culturele activiteiten, recreatief winkelen, ...

6

https://www.lier.be/Stad_in_ontwikkeling/Stadsontwikkeling/Ruimtelijke_planning/Ruimtelijke_structuurplan_nen/Gemeentelijk_ruimtelijk_structuurplan/Gemeentelijk_Ruimtelijk_Structuurplan_Lier

De riviervalleien van Kleine, Grote en Beneden Nete met hun natuurlijke rijkdom dringen het stedelijk gebied binnen tot tegen de stadskern: een kwaliteit die moet worden gekoesterd en zo mogelijk versterkt.

Koningshooikt is een kleine kern, met opvallend veel tewerkstelling in vergelijking met het inwoneraantal. Er zijn wel lokale en regionale voorzieningen, maar minder dan gemiddeld. Ook de knoopwaarde is relatief laag, al is de autobereikbaarheid wel vrij goed.

De komende legislatuur werkt de stad Lier aan het Beleidsplan ruimte Lier.

Identiteit

Koningshooikt wordt de (wandel)tuin van Lier genoemd. Er is heel wat groen en je hebt er het natuurgebied, de Jutse plassen. Er zijn verschillende grotere fiets- en wandelroutes die door Koningshooikt passeren. De wandelingen langs trage wegen in Koningshooikt zijn mee opgenomen in het Wandelgebied Pallieterland. Niet minder dan 20 km trage wegen doorkruisen Koningshooikt.

H4. Analyse van de 10 uitdagingen

In dit hoofdstuk worden opeenvolgend de volgende tien uitdagingen beschreven:

- 4.1 Sociale kwetsbaarheid/ vereenzaming
- 4.2 Financiële armoede
- 4.3 Bereikbaarheid/vervoersarmoede
- 4.4 Klimaatverandering en energietransitie
- 4.5 Aanbod basisvoorzieningen
- 4.6 Economische veranderingen
- 4.7 Jongeren/ vergroening
- 4.8 Zorg en welzijn (ouderen)
- 4.9 Wooningaanbod en behoefte
- 4.10 Bestuurskracht

Per uitdaging is het hoofdstuk steeds als volgt opgebouwd:

- **Definitie** van de uitdaging
- Beschrijving **kwetsbaarheid**
Welke inwoners van het dorp zijn potentieel kwetsbaar voor deze uitdaging? Wat maakt het dorp kwetsbaar voor deze uitdaging?
- Elementen van **veerkracht**
Welke oplossingen kunnen bijdragen aan de veerkracht rond deze uitdaging? Welke daarvan zijn al aanwezig in het dorp? Op welke manieren draagt het (gemeentelijk en provinciaal) beleid al bij aan de veerkracht?
- **Sleutelfiguren**
Input van sleutelfiguren wordt door alle bovenstaande onderdelen heen verwerkt.
- **Conclusie**
Belangrijkste punten uit bovenstaande samengevat
- **Aandachtspunten**
Concrete aandachtspunten en ideeën die al naar boven zijn gekomen

4.1 Sociale kwetsbaarheid

Sociale kwetsbaarheid is het niet of onvoldoende participeren in sociale verbanden en het ervaren van een tekort aan contacten en steun, wat kan leiden tot vereenzaming en uitsluiting (Broese van Groenou, 2011). Vereenzaming is een deel van sociale kwetsbaarheid.

Vereenzaming gaat over het ervaren van een gemis aan bepaalde sociale relaties (Broese van Groenou, 2011). Oudere dorpsbewoners die veel thuis zitten, minder mobiel zijn en geen of onvoldoende contact hebben met anderen voelen zich vaak eenzaam.

Sociale kwetsbaarheid is een **moeilijk te 'meten'** fenomeen, juist omdat ze zich vaak achter de voordeur afspeelt. Om toch te proberen hier zicht op te krijgen, kan gestart worden met het in kaart brengen van (meetbare) doelgroepen die een hoger risico op sociale kwetsbaarheid of vereenzaming kunnen hebben. Dit zijn onder andere: eenpersoonshuishoudens, alleenwonende ouderen en inwoners met een herkomst van buiten de EU.

Aantal eenpersoonshuishoudens in Koningshooikt

Zo is het percentage alleenwonenden in Koningshooikt 27% (cijfers 2019). Dat is lager dan het provinciale gemiddelde (33%) en het gemiddelde van het Vlaamse gewest (31,7%).

Tabel 5: Eénpersoonshuishoudens in het dorp Koningshooikt

	2000	2005	2010	2015	2019
Aantal Eénpersoonshuishoudens Koningshooikt	321	343	375	398	484
% alleenwonenden 18-64 jaar	6,4%	6,8%	7,2%	8%	9,9%
% alleenwonenden 75+	34,7%	34,1%	34,3%	32%	34,8%

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In Koningshooikt neemt het aandeel alleenwonenden van 18 tot 64 jaar lichtjes toe (zie tabel 5). Dit aandeel is wel lager dan het provinciale gemiddelde (14,3%) en dat van het Vlaamse Gewest (13,1%). Het aandeel alleenwonende 75-plussers ten opzichte van het totale aantal 75-plussers blijft quasi de hele tijd gelijk. Dat aandeel is momenteel in Koningshooikt gelijkaardig aan dat van de provincie Antwerpen (34,7% in 2019) en het Vlaamse gemiddelde van 34,4% (zie verderop, 4.8 Zorg en welzijn).

'Alleen overleven?' is een Leader project van OCMW Merksplas en OCMW Ravels. In dit project wordt plattelandsarmoede bij alleenstaande ouders met gezinslast en alleenstaande 70+'ers onderzocht. Waar lopen deze doelgroepen tegenaan? Wat zou hen kunnen helpen? De resultaten zullen de basis vormen voor beleidsaanbevelingen, acties en de ontwikkeling van een definitieve website. Resultaten van dit onderzoek kan je lezen op de website <http://alleenoverleven.be/>

Personen met een herkomst van buiten de EU

Inwoners van buiten de EU kunnen geconfronteerd worden met moeilijkheden in het dagelijkse leven door bijvoorbeeld het ontbreken van een sociaal netwerk, het niet spreken van de taal en andere culturele barrières. Een hoger aandeel inwoners van buiten de EU kan duiden op een hoger risico op sociale kwetsbaarheid. Anderzijds kan het net duiden op een sterke aanwezige gemeenschap en/of ondersteuning, waardoor het risico op sociale kwetsbaarheid kan afnemen.

Het aandeel van **mensen van buitenlandse herkomst** in Koningshooikt stijgt, net als in de rest van Vlaanderen (zie tabel 6). In Koningshooikt gaat het om 5,1% (in 2020). Dit aantal is wel duidelijk lager dan dat van het arrondissement Mechelen (19,8%), de provincie Antwerpen (28,6%) en het Vlaamse Gewest (23,3%). Inwoners van niet-Belgische herkomst zijn in Koningshooikt in de eerste plaats afkomstig uit Oost-Europa,

gevolgd door Nederland (zie tabel 7). Andere nationaliteiten zijn er, maar in zeer beperkte aanwezigheid.

Tabel 6: Herkomst & Nationaliteit

	Koningshooikt	
	2000	2020
niet-Belgische huidige nationaliteit [%]	0,9	5,1
niet-Belgische geboortenationaliteit	71	326
niet-Belgische geboortenationaliteit [%]	1,7	7,6
niet-Belgische herkomst	110	464
niet-Belgische herkomst [%]	2,7	10,9

Tabel 7: Herkomst (%)

	Koningshooikt
Belgische herkomst	89,1
Nederlandse herkomst	1,8
Franse herkomst	0,2
Noord/West-Europese (EU) herkomst	0,3
Zuid-Europese (EU) herkomst	0,6
Oost-Europese (EU) herkomst	2,8
Oost-Europese (niet-EU) herkomst	0,7
ander rijk OESO land herkomst	0,4
Maghreb herkomst	1,0
Turkse herkomst	0,9
Afrikaanse herkomst	0,6
Aziatische herkomst	1,3

Noot: Als in de tabel een "x" staat, is het aantal te klein om te vermelden.

Elementen van veerkracht: verenigingsleven

Er zijn in Koningshooikt heel wat verenigingen actief.

Hierbij een beperkte niet limitatieve opsomming:

- Sportverenigingen:
 - Boogschutters
 - Dans Scratch
 - Wandelclub
 - Voetbalclub
 - Turnvereniging
 - Hooiktse Wielervrienden
 - Paardensport
- Femma
- KWB
- Samana
- Landelijke gilde
- Gezinsbond
- Hobbyclubs:
 - Lierse Modelspoorwegen De Geit
- Jeugdverenigingen:
 - Chiro
- Seniorenverenigingen:
 - Neos
 - De Waaier
 - Okra
 - Femma
 - KWB

- Cultuur:
 - Alternatief voor bib
 - 2 Fanfares
 - Hop - Hooikt op planken
 - Fotoclub
- Dorpsraad
- ...

Uit de gesprekken met de sleutelfiguren blijkt dat er een 40-tal verenigingen zijn in Koningshooikt. Er is dus een zeer ruim aanbod waar in principe heel wat dorpsbewoners hun gading kunnen vinden. De inzet van die verenigingen wordt bijgevolg als belangrijk ervaren voor het dorp.

Volgens sommige sleutelfiguren staan mensen overigens ook te springen om zich als vrijwilliger in te zetten. Verder zijn er ook best veel dingen te doen in het dorp: in normale tijden is er elk weekend wel iets te beleven in Koningshooikt.

De Chiro is erg populair in Koningshooikt. Maar voor veel andere activiteiten moeten jongeren naar Lier of Berlaar. Er is ook een KLJ in Lier waar verschillende Juttenaars lid van zijn.

De Waaier is een ouderencentrum dat heel wat activiteiten en cursussen organiseert voor ouderen. Je kan hier ook terecht voor een warme maaltijd voor een schappelijke prijs. De oude generatie zet zich vooral in voor de eigen generatie.

In de verenigingen nemen vaak al jaren dezelfde personen het voortouw. Daar heerst wel wat bezorgdheid: wat als ze dat niet meer kunnen of willen?

Er is een goede dorpsraadwerking. Die zorgt voor samenhang. Ze organiseren een rommelmarkt, kerstmarkt, jaarmarkt, ... Bij die zaken betrekken ze de andere verenigingen uit het dorp. De dorpsraad wordt door enkelen gezien als een evenementencomité. Het zou bestaan uit mensen met interesse die actief willen zijn. Je hoeft er niet per se voor bij een vereniging aan te sluiten. Het organiseren van de activiteiten is uiteraard redelijk intensief werk voor de vrijwilligers.

Een jaarlijkse traditie is de Varkenskoppenverkoop voor de kerk ter ere van St. Antonius. Dit brengt elk jaar opnieuw veel mensen bij elkaar.

De mensen die actief zijn in de verenigingen worden omschreven als betrokken mensen, ze zijn veelal gekende dorpsfiguren.

Koningshooikt kent heel wat ontmoetingsplaatsen, naast cafés, de parochiale werking en de verenigingen in deze lijn, zijn er de lokalen van de Waaier, is er de werking van talloze culturele en sportverenigingen waarbij ontmoetingen vaak ook centraal staan. Ouderen kunnen terecht in dienstencentrum De Waaier en jongeren vinden hun gading in de werking van Chiro Lutje en Jochiko. Er zijn wel wat speelmogelijkheden voor jongere kinderen al blijft dat wat beperkt.

Beleid

De **provincie Antwerpen** werkt vanuit diverse invalshoeken aan deze uitdaging:

- Vanuit het provinciaal **woonbeleid** is er aandacht voor de kwaliteit van woonomgeving voor iedereen, o.a. door ruimte voor ontmoeting en sociale samenhang.

- Vanuit het provinciaal **plattelandsbeleid** worden projecten rond deze uitdaging gesteund via plattelandssubsidies⁷ rond het thema plattelandsarmoede.
- Vanuit het beleid rond **sociale economie** werkt de provincie aan een inclusieve economie: een economie waar sociale en reguliere economie geïntegreerd zijn, met passend werk voor iedereen. Daarnaast stimuleert de provincie samenwerking tussen sociale economie en de welzijns- en zorgeconomie. Ook biedt de provincie ondersteuning, advies en begeleiding voor lokale besturen die meer willen doen rond sociale economie.

Conclusie

- In Koningshooikt is een divers aanbod aan verenigingen.
- Beperkt aantal buitenschoolse activiteiten voor jongeren.
- De jaarlijkse varkenskoppenverkoop is een belangrijke traditie die in ere gehouden wordt.
- Belangrijk om rekening te houden met de groter wordende groep senioren.
- De dorpsraad speelt een belangrijke rol in het behoud van de sociale cohesie in Koningshooikt.

Aandachtspunten

- Activiteiten voor jongeren zijn te beperkt
- Er zijn niet zo heel veel ontmoetingsplekken voor de jeugd in Koningshooikt.
- De vergrijzing zet zich sterk door in Koningshooikt.

⁷ Vind hier meer informatie over plattelandssubsidies:
<https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dwep/dlp/plattelandsbeleid/plattelandsontwikkelingsprojecten-.html>

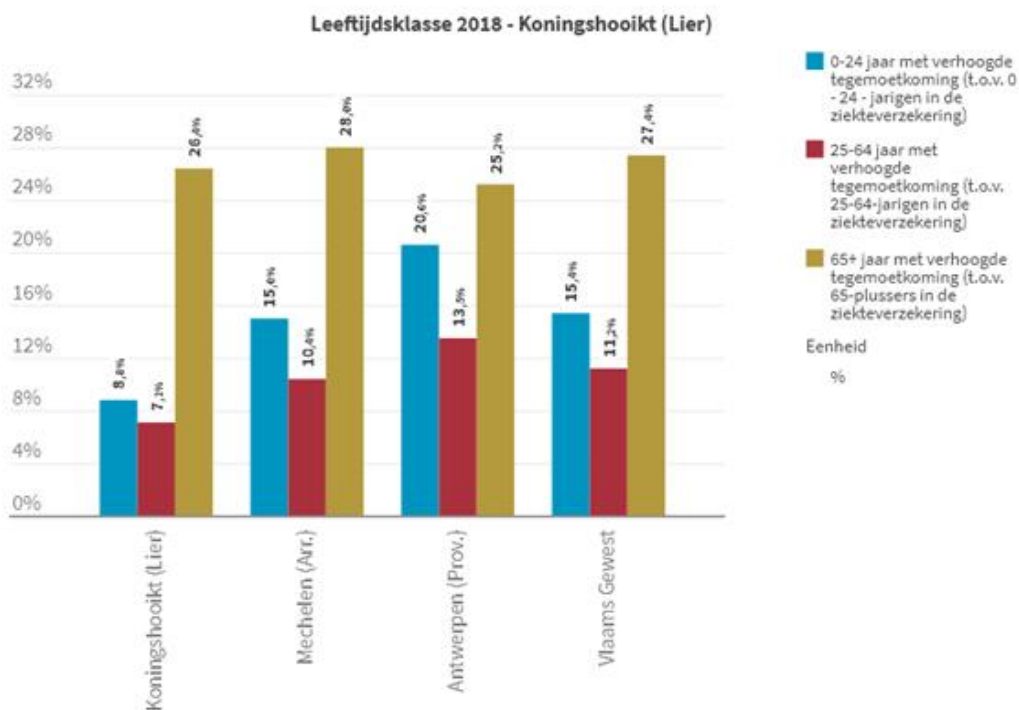
4.2 Financiële armoede

Financiële armoede gaat over de vraag of mensen al dan niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien (Mathijssen, 2012). Armoede gaat om een meervoudige sociale uitsluiting. Zo is werkloosheid slechts één van de kenmerken van armoede. Sociale vereenzaming, gebrekkige kwaliteit van huisvesting, beperkte participatie aan het maatschappelijke leven, schulden, ... zijn allemaal aspecten van armoede. Deze vormen van uitsluiting versterken elkaar vaak en maken dat het voor mensen in armoede niet eenvoudig is om op eigen kracht die uitsluitingen te overbruggen.⁸

Kwetsbaarheid

Om te meten hoeveel mensen rond moeten komen met een beperkt inkomen, kijken we – althans voor de 65-jarigen – in de eerste plaats naar de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (zowel titularissen als personen ten laste) als indicator. Voor de 65-plussers gebruiken we IGO/GIB⁹ als indicator. De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Deze tegemoetkoming leent zich daarom tot het inschatten van de groep met een laag inkomen en de personen die daarvan ten laste vallen.

Figuur 6: Verhoogde tegemoetkomingen

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

⁸ Lees meer over plattelandsarmoede in de publicatie van Dr. Carmen Mathijssen, "Plattelandsarmoede in Vlaanderen en Wallonië" (2012). Vrij te raadplegen via

<https://demos.be/kenniscentrum/publicatie/plattelandsarmoede-in-vlaanderen-en-wallonie-2012>

⁹ Personen met een Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) of een Gewaarborgd Inkomen voor Bejaarden (GIB). De IGO/GIB is een minimuminkomen voor ouderen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Het GIB wordt sinds 2002 geleidelijk aan vervangen door de IGO. Meestal gaat het om een toeslag bovenop het pensioen, zodat men een bedrag bekommt dat vergelijkbaar is met het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt maar die door omstandigheden geen of geen voldoende loopbaan hebben kunnen opbouwen.

In Koningshooikt is het percentage mensen (11,5%) dat recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming lager dan dat op provinciaal niveau (17,8%) of het Vlaamse niveau (15,7%). Specifiek naar leeftijden toe, zie je in Figuur 6 dat voor de 65+ daar een groot aandeel in hebben. Bij nader inzien blijken deze ouderen zich vooral te situeren in Koningshooikt-kern (31,8%) en Tallaart – Hazendonk (30,5%) waar vele ouderen een verhoogde tegemoetkoming verkrijgen.

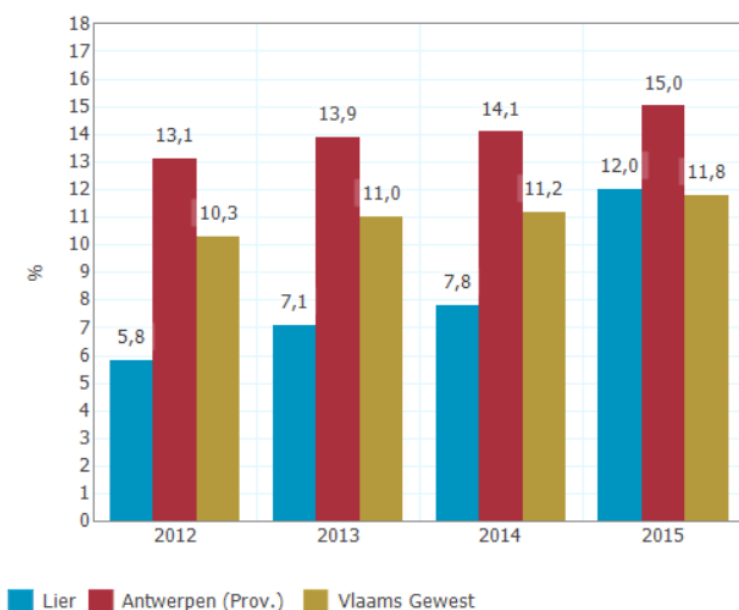
Sleutelfiguren geven aan dat als je het moeilijk hebt in Koningshooikt je lang onder de radar kan blijven. Ook al bestaan een aantal initiatieven van organisaties en OCMW, zijn ze wellicht niet voldoende gekend.

Er wordt ook aangegeven dat er wel een vangnet is voor mensen die dat nodig hebben. Tijdens de voorbije Coronaperiode zijn er spontaan initiatieven gekomen zoals bijvoorbeeld mensen die in de straten liedjes kwamen zingen.

Daarnaast heeft Samana ook hernieuwde energie waardoor er nu meer ingezet wordt op de meer kwetsbare mensen.

Als we kijken naar hoeveel **geboorten er zijn in kansarme gezinnen¹⁰ in Lier** (ten opzichte van het totaal aantal geboorten), dan is dat 12% (het provinciale gemiddelde bedraagt 15%, cijfers 2015). Het provinciale gemiddelde ligt hoger tgv de nabijheid van steden, zeker Antwerpen. Het Vlaamse gemiddelde bedraagt 11,8%. Vanuit plattelandcontext bekeken, is dit cijfer relatief hoog. Het gaat hier wederom om cijfers voor de hele stad Lier, niet specifiek voor Koningshooikt. Mogelijk wonen de meeste kansarme gezinnen in het centrum van Lier, zo suggereren de sleutelfiguren die we hebben gesproken. Zij geven aan weinig zicht te hebben op kansarmoede in Koningshooikt.

Figuur 7: Geboorten in kansarme gezinnen

Bron: Kind & Gezin | provincies.incijfers.be

¹⁰ Volgens Kind en Gezin is kansarmoede een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Meer concreet zijn de door Kind en Gezin gehanteerde criteria voor een gezin met een geboorte: het maandinkomen van het gezin, de arbeidssituatie van de ouders, de opleiding van de ouders, de huisvesting, de ontwikkeling van de kinderen, en de gezondheid. Wanneer een gezin op minstens 3 van deze criteria zwak scoort, wordt het als kansarm beschouwd.

Op de **welvaartsindex**¹¹ (*cijfers 2018*) scoort Lier met 110 gelijkaardig aan het gemiddelde van het arrondissement Mechelen (111) en hoger dan dat van de provincie Antwerpen (105) en Vlaanderen (107).

Het **percentage alleenstaande ouders met minstens 1 minderjarig kind** (t.o.v. alle huishoudens) bedraagt 2,7% in Koningshooikt. Ter vergelijking: voor de hele stad Lier is dat 4,8%, voor het arrondissement Mechelen bedraagt dit 4,0%, in de hele provincie is dit 4,4% en in het Vlaamse Gewest is dit 4,2%.

Hierboven (paragraaf 3.2 Het dorp Koningshooikt) zagen we al dat er een stijgende trend is van alleenstaanden in het dorp. Dat percentage in Koningshooikt bedraagt in 2020 27% (het provinciale gemiddelde bedraagt 33,3%).

Plattelandsarmoede: verborgen armoede

We kunnen er niet omheen: de armoedecijfers stijgen meer en meer, ook op het platteland. In de steden komen we armoede letterlijk tegen op straat. Op het platteland daarentegen blijft deze eerder verdoken.

Specifiek aan armoede op het platteland zijn volgende, vaak samenhangende, problemen:

- Plattelandsarmoede is **onzichtbaar** door de meer geografische spreiding in een dorp, maar ook door de schaamte van mensen in armoede wegens minder anonimiteit dan in de stedelijke context. Cijfers geven wel aan dat de ouderen een extra risicogroep zijn. Vooral in de kern en in Tallaart-Hazendonk.
- **Terugtrekkende diensten en voorzieningen**. Economische schaalvergroting maakt dat publieke en commerciële voorzieningen zich meer vestigen in centrale plaatsen.
- **Vervoersafhankelijkheid** en vervoersarmoede. Het is de armste bevolkingsgroep die zich het minste, minder snel en met kleiner bereik verplaatst. Voor sommige mensen wordt de bereikbaarheid van verder afgelegen voorzieningen steeds minder vanzelfsprekend.
- Onderbescherming en **beperkte bestuurskracht** van gemeenten en OCMW's op het platteland, onder meer door een kleiner fiscaal draagvlak en minder economische activiteiten.
- **Woonnoden** op het platteland voor huurders en eigenaars. De koop- en huurprijzen zijn in ons land de laatste jaren gestegen, terwijl de gezinsinkomsten niet proportioneel stegen. Het deel van het gezinsbudget dat dient voor woonkosten, is daarmee vergroot. Sommige mensen worden zo verplicht om te verhuizen naar 'goedkopere' gemeenten verder weg van de steden. Daar heeft het bestaande aanbod vaak onvoldoende kwaliteit, bijvoorbeeld door groot energieverlies. Op het platteland is bovendien slechts een beperkte huurmarkt voor mensen met een beperkt budget. Voor kwetsbare groepen is de toegang tot de private huurmarkt problematisch.
- **Precaire arbeidsmarkt** op het platteland. De structuren van publieke en commerciële diensten zijn er kleinschaliger dan in gebieden met een hogere bevolkingsdichtheid en hebben bijgevolg ook minder nood aan werknemers.

Kwetsbare plattelandsbewoners zijn:

- **Ouderen**. De vergrijzing veroorzaakt een toenemende vraag naar zorg op het platteland. Daarbij komt nog dat informele zorgverlening en mantelzorg tegenwoordig minder vanzelfsprekend zijn en onder druk staan. Dit zorgt voor een toenemende vraag naar professionele zorg. Voor senioren op het platteland

¹¹ De welvaartsindex is indicatief voor de gemiddelde rijkdom van de inwoners van een gemeente. Hij wordt berekend als het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner in een bepaalde gemeente in vergelijking met dezelfde gemiddelde waarde voor België (= index 100). Een index lager dan 100 betekent dat dit inkomen lager ligt dan het nationaal gemiddelde, een index hoger dan 100 het omgekeerde.

zijn thuiszorg, gezinszorg, maaltijden aan huis essentieel om in hun eigen huis te kunnen blijven wonen.

- **Jongeren en kinderen.** Er is een groep maatschappelijk kwetsbare jongeren op het platteland, die hun schoolopleiding niet afmaken en weinig of geen perspectief op werk hebben. Daarnaast zijn er in dorpen kinderen en jongeren die in generatiearmoede opgroeien.
- **Alleenstaande ouders, eenpersoonshuishoudens**
- **Landbouwers en zelfstandigen in moeilijkheden.** Dit komt onder meer door onregelmatige inkomsten en steeds lagere voedselprijzen en door de grote investeringsnoden. De opeenvolgende crisissen en ziektes (dollekoeienziekte, dioxinecrisis, mond- en klauwzeer ...) zorgden voor minder inkomsten en voor een twijfelachtig publiek imago. Een bijkomend aspect van kwetsbaarheid is dat bij veel landbouwbedrijven de bankrekeningen van het gezin en van het bedrijf niet gescheiden zijn. Bij moeilijkheden in het bedrijf wordt er soms bespaard op het gezinsbudget, zelfs tot nadeel van de kinderen in deze gezinnen.

Elementen van Veerkracht

Als we kijken naar de aanwezige capaciteit om mensen in armoede op te vangen, neemt het OCMW een belangrijke rol in. Het aanbod, waaronder schuldbemiddeling, budgetbeheer, leefloon, hulp bij huisvesting in geval van nood, verlaagd tarief voor elektriciteit en gas ... is centraal door de stad geregeld.

Op dit moment zijn er 20 sociale woningen aan de Mechelbaan. Het OCMW heeft daar ook nog 10 bejaardenwoningen. In het Withof (in aanbouw) komen 26 entiteiten. In Koningshooikt is er in het oude gemeentehuis een lokaal dienstencentrum. De medewerkers zijn aanspreekpunten voor de bewoners, onder meer op vlak van signalen van sociale kwetsbaarheid.

In Koningshooikt zijn wel een beperkt aantal voorzieningen (zoals een activiteit van beschut wonen voor mensen met een psychische beperking, een lotgenotengroep voor ouders van kinderen met een levensbedreigende ziekte, ...), maar deze zijn niet territoriaal georiënteerd. De werking vertrekt vanuit Koningshooikt maar richt zich niet op een bepaalde buurt en reikt verder dan enkel de eigen inwoners.

Ook kan voor mensen in armoede energie-armoede een reëel probleem zijn, dat zal in de toekomst alleen maar erger worden. Kamp C (Centrum voor duurzaam bouwen) werkt hierrond met het project 'Energimeesters', bedoeld om via huisbezoeken en adviezen de energierekening van inwoners naar beneden te krijgen.

Conclusie

- Lier scoort 110 op de welvaartsindex, wat betekent dat het gemiddelde inkomen per persoon in Lier hoger ligt dan het gemiddelde inkomen per Belg.
- Armoede is door de sleutelfiguren die we hebben gesproken niet meteen naar voren geschoven als eerste aandachtspunt in Koningshooikt.
- De armoede in Koningshooikt is eerder verdoken - typisch voor plattelandsdorpen.

Aandachtspunten

- Blijvend aandacht hebben voor armoede bij kwetsbare inwoners (ouderen, niet EU-burgers).

4.3. Bereikbaarheid/Vervoersarmoede

De bereikbaarheid van een dorp wordt bepaald door het gemak waarmee dorpsbewoners hun bestemming kunnen bereiken. Bereikbaarheid is in grote mate afhankelijk van de ruimtelijke inplanting van wonen, voorzieningen etc. (Planbureau voor de Leefomgeving, 2015). De verspreide bebouwing op het platteland vergroot de bereikbaarheidsproblematiek.

*Afhankelijkheid van collectief of aangepast vervoer in combinatie met slechte bereikbaarheid van bepaalde bestemmingen, maakt uiteenlopende groepen mensen vervoersarm. De ernst van **vervoersarmoede** neemt toe naarmate men meer zorgbehoevend of armer is (Mobiel 21, 2015).*

Overzicht bereikbaarheid

Koningshooikt ligt op zo'n 5 km van het stadhuis van Lier. Mechelen ligt op 15 km en tot in Antwerpen is het zo'n 22 km.

De huidige dorpskern is de voormalige dorpskern van het Berlaarse gehucht Hooikt, gevormd langsheen de verbindingsweg N10 Lier - Aarschot met driehoekig Koningsplein aan de kruising met de Mechelbaan.

Buiten de dorpskern wordt Koningshooikt gekenmerkt door verspreide bebouwing langsheen de zeer talrijke rechte verbindingswegen op doodlopende wegeltjes.

Het treinstation van Lier ligt op 6 km van Koningshooikt, dat van Berlaar op 3 km.

Er zijn enkele busverbindingen met Lier en Berlaar. Maar die bussen rijden niet zo frequent. Bovendien is er sprake van het afschaffen van die buslijnen. Vooral het afschaffen van de lijnen naar Sint-Katelijne-Waver en Berlaar zou een probleem zijn voor de schoolgaande jeugd.

Koningshooikt (en Lier) behoort momenteel tot de vervoersregio Antwerpen. Volgens een aantal sleutelfiguren komt dit evenwel niet overeen met de realiteit: beter zou zijn moest Lier deel uitmaken van de vervoerregio Mechelen.

Het valt op dat de auto beduidend meer wordt gebruikt dan andere vervoersmiddelen, zie tabel 8. Maar de Lierenaars gaan ook vaker te voet dan de doorsnee Vlaming. Het autogebruik ligt ook 10% lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 8: Verplaatsingen voor woon-werk of woon-school – stad Lier

	Te voet	Fiets	Openbaar vervoer	Auto	Ander
Lier	11%	20%	16%	49%	4%
Vlaams Gewest	4%	16%	16%	59%	4%

Bron: Survey Gemeentemonitor, 2018

AUTO

Met de auto is Koningshooikt in principe **zeer goed bereikbaar**. Het ligt namelijk naast de verbindingsweg N10. De sleutelfiguren merken een toename aan verkeer op. Vooral op de spitsuren staat alles stil. De dorpsstraat is volgens hen momenteel een doorrijdstraat. Ze vinden dat het terug meer een dorpsstraat moet worden, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. De markering van de fietssuggestiestroken in de Dorpsstraat zorgen voor de nodige verwarring. Dit bevordert de verkeersveiligheid niet. Volgens de sleutelfiguren kan dit beter.

Autobezit

Zowat iedereen in het dorp heeft ook een wagen en zoals de tabel hierboven duidelijk maakt: die wordt ook beduidend meer gebruikt dan andere vervoersmiddelen om woon-werk en woon-school verplaatsingen te doen.

Volgens de Gemeentemonitor van de Vlaamse overheid heeft 91% van de inwoners van de stad Lier in hun gezin minstens één wagen, motor of bromfiets (gemiddelde Vlaams Gewest: 92%, *cijfers 2018*).

Autodelen is in Lier vertegenwoordigd dankzij Cambio. Er zijn zeven standplaatsen voor Cambiowagens in Lier. Hierbij dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat de standplaatsen van Cambio gelegen zijn in het centrum van Lier en er vooralsnog geen locaties aangeduid zijn in Koningshooikt.

OPENBAAR VERVOER

Er is een busverbinding naar Lier, Sint-Katelijne-Waver/ Mechelen, Putte en Berlaar. De meeste bussen rijden slechts 1 maal per uur wat toch beperkt is. Daarnaast is er sprake van het afschaffen van een aantal buslijnen. Sleutelfiguren geven aan dat ze daar niet mee opgezet zijn. Ook voor de scholieren zou dit een probleem vormen.

Volgens de gemeentemonitor vinden 74% van de inwoners van Lier dat er voldoende openbaar vervoer is in de buurt. Dit ligt weliswaar hoger dan het Vlaamse gemiddelde van 64%. 15% van de inwoners vindt dat er onvoldoende openbaar vervoer in de buurt is.

Deze cijfers gelden natuurlijk voor de hele stad Lier. Voor Koningshooikt zijn er geen aparte cijfers, maar uit de gesprekken met de sleutelfiguren kunnen we concluderen dat die cijfers voor Koningshooikt véél lager zouden liggen.

Indien er een beter openbaar vervoersaanbod zou zijn, zouden ook meer mensen de auto laten staan. Dat vraagt onder meer betere aansluitingen en een grotere frequentie aan bussen. En dat zit er dus niet meteen aan te komen.

FIETS

De fiets kan, naast collectief vervoer, een duurzaam alternatief zijn om je te verplaatsen. Vanuit het fietsfonds (Vlaamse en provinciale subsidies) zijn er projecten lopend rond de aanleg en verbetering van bovenlokale fietsinfrastructuur. Een Vlaams onderzoek naar verplaatsingsgedrag leert dat we voor net geen 13% van onze verplaatsingen een beroep doen op de fiets. 70% van de fietsverplaatsingen zijn korter dan 3 km. Over afstanden langer dan 10 km wordt bijna niet gefietst¹² tenzij fietsers in hun buurt een fietsostrade of kwalitatieve fietsroute vinden. Dan stijgt de gemiddelde afstand die een fietser aflegt tot 15 km voor een enkele rit.

Met de opkomst van de **elektrische fiets** kunnen grotere afstanden op een kortere tijd en met een kleinere inspanning worden afgelegd. De fiets kan zo meer en meer de concurrentie met de auto aangaan, zeker in filegevoelige gebieden. Het aantal e-fietsen neemt toe in het dorp, er wordt steeds meer gefietst, ook voor woon-werkverkeer.

In 2018 had 87% van de inwoners van de stad Lier in hun gezin minstens 1 fiets en 18% had een elektrische fiets.

In Lier zijn er drie Blue-Bike locaties beschikbaar, waaronder één aan het station. Pendelaars kunnen zo makkelijk overstappen van de trein of bus naar de fiets voor de laatste kilometers. Deze **deelfietsen** zijn nog niet beschikbaar in Koningshooikt. Al zien enkele sleutelfiguren hier wel mogelijkheden om een standplaats aan het dorpsplein te installeren.

¹² <https://www.mobielvlaanderen.be/ovg/>

Tabel 9: Aandeel van de inwoners van Lier dat het voorbije jaar de fiets heeft genomen voor korte afstanden

2017	Nooit of uitzonderlijk	Minstens maandelijks	Minstens wekelijks
Lier	35%	17%	49%
Vlaams Gewest	39%	22%	38%

Bron: Survey Gemeentemonitor, 2018

Fietsveiligheid

Volgens sleutelfiguren is ruimte voor verbetering voor de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers. Ze vinden dat er algemeen te weinig fietspaden en veilige oversteken zijn. De sleutelfiguren klagen ook over het toenemende sluipverkeer. De Aarschotsesteenweg is inderdaad een onveilige straat (20 jaar geleden sprak men van een moordstrook). Nu is het fietspad al iets breder, maar het blijft fietsen op een smal stuk naast een drukke expressweg. Ook het fietspad zelf is niet optimaal (met de nodige putten).

Er zou sprake zijn van een fietspad naar Lier. Daar zitten de Juttenaars ook echt op te wachten. Momenteel is het veel te gevaarlijk om naar Lier te fietsen. Op de Aarschotsesteenweg is er enkel een zogenaamd 'moordstrookje' vanaf Molenhoek. Daarnaast zijn de kruispunten met de R16 ook gevaarlijk.

De Provinciale Fietsbarometer¹³ bevestigt de slechte score op de Aarschotsesteenweg (2,5/10). En ook het fietspad van de Putsesteenweg scoort hier zwak (slechts 2,9/10). Het Fietspad van de Sander De Vosstraat daarentegen krijgt 7,7/10 de hoogste score van de bovenlokale fietspaden in Lier op de Fietsostrade en het Jaagpad na. De Bernard Van Hoolstraat heeft een gevaarlijke kruising. Die zou makkeijk veiliger kunnen gemaakt worden door een dubbele pijlmarkering. Het is dus zeker aangewezen om verder in te zetten op betere en veiligere fietspaden met groter comfort voor de fietsers.

Maar de grootse 'ergernis' over het verkeer is momenteel de dorpsstraat. Hoewel er een fietssuggestiestrook is aangelegd, heeft die vooral verwarring gecreëerd. Veel mensen blijven op het fietspad fietsen dat er nog steeds naast ligt. Daarnaast merkt een sleutelfiguur op dat mensen het niet veilig vinden om als 'levende verkeersdrempel' gebruikt te worden.

Uit de Gemeentemonitor van de Vlaamse overheid blijkt dat iets minder dan de helft (44%) van de inwoners van de stad Lier vindt dat het veilig is om te fietsen in Lier (gemiddelde Vlaams Gewest: 52%, cijfers 2018). 35% vindt dat er voldoende fietspaden zijn in Lier. 39% vindt dat die fietspaden in goede staat zijn. Slechts 30% van de inwoners vindt dat het **veilig is voor hun kinderen** om zich per fiets te verplaatsen in de stad Lier.¹⁴

Uit de cijfers blijkt dat het aantal ongevallen in Lier daalt (tabel 10). Alhoewel het aantal verkeersslachtoffers lange tijd veel hoger lag, is het nu gedaald tot ongeveer hetzelfde niveau als in de provincie Antwerpen en heel Vlaanderen. Lier scoort nog lichtjes beter, maar je ziet sinds 2017 toch een lichte stijging (zie Figuur 8).

¹³ De Fietsbarometer is een beleidsinstrument dat met objectieve cijfers concrete aanbevelingen doet om het fietsbeleid van lokale besturen te verbeteren. Met de Fietsbarometer analyseert de provincie Antwerpen één voor één alle gemeenten. Ze schetst een totaalbeeld van de bovenlokale fietsroutes en doet concrete aanbevelingen om die te verbeteren. Soms gaat het over grote knelpunten waar een volledige herinrichting van de weg gewenst is. Vaak kunnen kleine ingrepen, die niet zoveel geld kosten, de fietsers heel wat meer (fiets)veiligheid en comfort bieden. Meer details vind je op de online Fietsbarometer op de provinciale website via <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/drem/dienst-mobiliteit/fietsbeleid/fietsbarometer.html>.

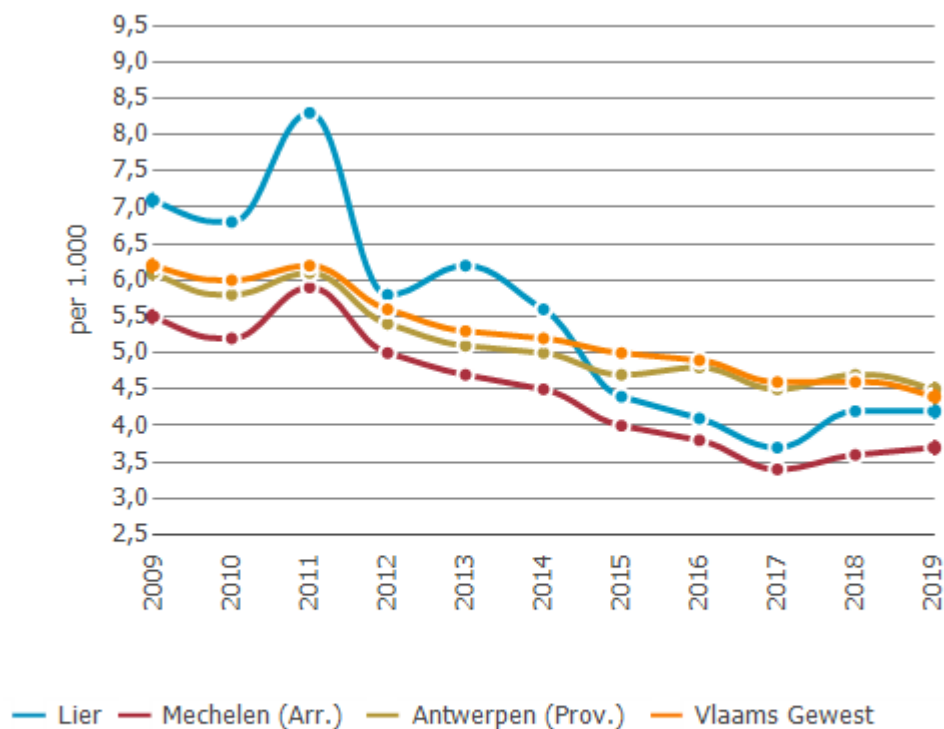
¹⁴ <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/GM-Lier.pdf>

Tabel 10: Aantal verkeersongevallen (Lier)

	Lier											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal ongevallen	207	190	205	187	187	165	217	153	171	149	125	120
Groei (2005=100)	100,0	91,8	99,0	90,3	90,3	79,7	104,8	73,9	82,6	72,0	60,4	58,0

Bron: ADS, Statistiek Vlaanderen, uit de Survey Gemeentemonitor cijfers 2018

Figuur 8: Evolutie verkeerslachtoffers per 1.000 inwoners (Lier)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Voor mensen die een auto hebben, is verplaatsen vaak vanzelfsprekend. Voor sommigen is het nemen van de auto echter niet vanzelfsprekend, vanwege **vervoersarmoede**. De risicogroep hiervoor zijn met name ouderen die niet meer mobiel zijn, maar ook mensen in armoede die niet de financiële mogelijkheden hebben om zichzelf (met de auto) te verplaatsen. Zij zijn sterk afhankelijk van aangepast vervoer, zoals de Minder Mobiele Centrale (MMC). De Minder Mobiele Centrale is ook actief in Lier.

De stad Lier zal als werkgever binnenkort ook "Bike to Work" promoten onder de werknemers. Bike to work zet in op **duurzame verplaatsingen** van en naar het werk. Om mensen aan te moedigen meer met de fiets / te voet / het openbaar vervoer / een combinatie van voorgaande naar het werk te gaan, wordt een beloningssysteem gebruikt dat gebaseerd is op Bike Coins. Aangezien een deel van de medewerkers bij de stad in Lier en Koningshooikt wonen, kunnen ze op die manier meewerken aan de energietransitie.

Conclusie

- De auto is nog steeds (overduidelijk) koning in Koningshooikt.
- Er is een hoge nood aan meer en comfortabele fietspaden zowel in het dorp als naar de omliggende centra, in de eerste plaats naar Lier zelf.

- De verkeersveiligheid in het dorp zit niet goed: meer en meer sluipverkeer, nood aan meer en comfortabele fietspaden.
- De buslijnen die gaan verdwijnen zijn een probleem voor de bereikbaarheid van het dorp met het openbaar vervoer.
- Verkeersveiligheid kan beter in Koningshooikt.

Aandachtspunten

- Verkeersveiligheid voor zwakke weggebruikers.
- Investeren in meer en comfortabele fietspaden.
- Het bevorderen van verplaatsingen met de fiets.
- Nieuwe initiatieven die inzetten op gedeeld gebruik van auto's, e-fietsen, ... bevorderen.
- Actie ondernemen tegen het toenemende sluipverkeer.
- Plannen De Lijn oplettend opvolgen.

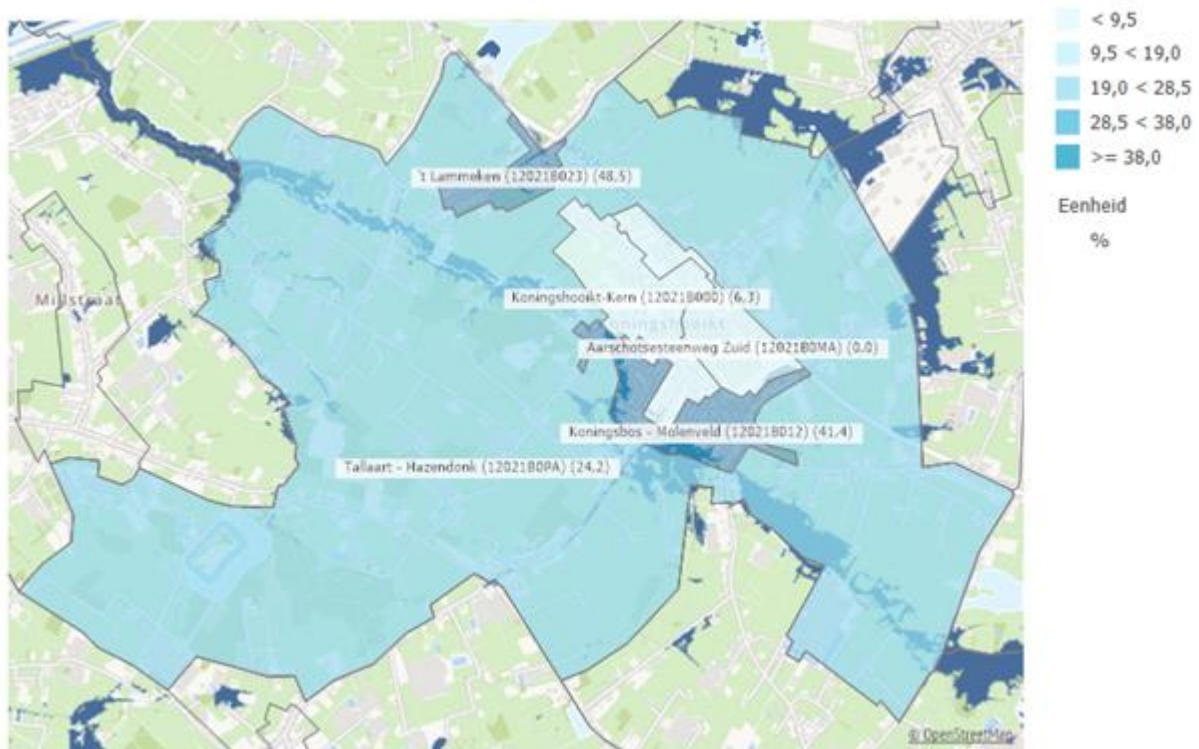
4.4 Klimaatverandering en energietransitie

Klimaatverandering, de verandering van het gemiddelde weer of klimaat over een lange periode, uit zich in dorpen in Vlaanderen in de vorm van nattere winters en warmere, drogere zomers. Dit heeft een invloed op het dagelijkse leven in de dorpen. De klimaatverandering leidt tot meer overstromingen, langere periodes van droogte en hittegolven (Vlaamse Milieumaatschappij, 2015).

Klimaatverandering heeft verder gevolgen in dorpen in de vorm van onder andere **overstromingen** en langere periodes van droogte en hitte. Oudere mensen en jonge kinderen hebben vaak sneller last van deze gevolgen, wat ongeveer 1/3^e van de bevolking is. Op de kaart hieronder kan je zien dat Koningshooikt redelijk overstromingsgevoelig is. Vooral in de sectoren 't Lammeken (48,5%) en Koningsbos-Molenveld (41,4%). Tabel 11 toont aan dat er heel wat huishoudens liggen in sterk overstromingsgevoelig gebied in Koningshooikt. Dit cijfer is significant hoger dan in de rest van de provincie of Vlaanderen. Het gaat om iets meer dan 1/5^e van de inwoners van Koningshooikt die in overstromingsgebied wonen.

Kaart 5: % inwoners in/ binnen 30m van overstromingsgebied (2017)

inwoners in of bij effectieve overstromingsgebied (t.o.v. inwoners) 2018 - statistische sectoren van Koningshooikt (Lier)

Bron: Watertoetskaart + Rijksregister | provincies.incijfers.be

Tabel 11: % huishoudens in/ binnen 30m van overstromingsgebied (2017)

	Inwoners in of bij effectieve overstromingsgebied (tov inwoners)	Huishoudens in of bij effectieve overstromingsgebied (tov huishoudens)
Koningshooikt	24,6	22,9
Lier	7,7	6,9
Mechelen (Arr.)	6,9	6,7
Antwerpen (Prov.)	6,2	5,9
Vlaams Gewest	5,1	5,0

Bron: Watertoetskaart + Rijksregister | provincies.incijfers.be

We krijgen steeds vaker te maken met periodes van intense regen en wateroverlast, afgewisseld met langere droge periodes. Er worden reeds enkele maatregelen genomen door de stad Lier om hierop in te spelen:

- Aanvragen voor (ver)bouwprojecten worden steevast getoetst aan de hemelwaterverordening en de watertoets. Hier wordt gekeken naar de wijze waarop hemelwater kan opgevangen en hergebruikt worden. Indien van toepassing, worden er ook voorwaarden opgelegd omtrent infiltratie (hemelwater opnieuw in de bodem brengen) en/of buffering.
- In oktober 2019 werd een bespreking georganiseerd rond de opmaak van het basishemelwaterplan voor Lier. Er werd een onderscheid gemaakt tussen 18 deelgebieden. Ondertussen werd op 14 oktober 2020 een nieuw overleg ingepland om na te gaan welke elementen moeten opgenomen worden in de detailhemelwaterplannen. Er zijn namelijk 4 deelgebieden die de hoogste prioriteit hebben gekregen.
- Voor de opmaak van de detailhemelwaterplannen werd begin november een offerte verwacht van Evolta of Aquafin.
- Verder wordt er door de stad ook samengewerkt met de Vlaamse Milieumaatschappij en de UGent in het kader van het hitte-eilandeffect, droogte en wateroverlast. Door verschillende meetstations in Lier worden gegevens omtrent temperatuur, wind, neerslag, e.d. geregistreerd om data te verzamelen die toelaten de fenomenen die gepaard gaan met de klimaatverandering beter te begrijpen en daar ook naar te handelen.
- Het meetstation van VMM wordt reeds uitgebaat sinds eind 2015-begin 2016, initieel door VITO. Het bevindt zich in het centrum van Lier.
- Het meetstation van de UGent kadert in het VLINDER citizen science project en is in Lier een samenwerking met het Atheneum, sinds eind 2019. De leerlingen gebruiken de data in de les en gaan ook praktisch aan de slag door het station technisch te onderhouden. Door zelf mee te werken aan dit project, zijn leerlingen mogelijks beter in staat de klimaatverandering te begrijpen. Het huidige meetstation bevindt zich aan de Zimmertoren. Begin november werd door het college beslist om een tweede meetstation te plaatsen in sterk verstedelijkt gebied.

Energietransitie is de overstap van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. Dit is nodig omdat de voorraad fossiele brandstoffen eindig is en de ontginning en het gebruik ervan belastend zijn voor het milieu (Vlaamse Milieumaatschappij, 2015). De energietransitie is relevant voor dorpen omwille van de verspreide bebouwing die veel verplaatsingen genereert en het type bebouwing dat vaak een hoog energieverbruik heeft.

Globaal gezien kende Lier in 2017 een daling van de CO₂-uitstoot van 1,7% t.o.v. 2011. Ter vergelijking noteren we in de provincie een iets grotere daling met 2,3%; en in het gewest een daling met maar liefst 6%. De gele en oranje cijfers in tabel 12 staan voor een toename van de emissies. De donkerblauwe cijfers tonen de grootste dalingen. Voor

Lier merken we dat er een serieuze daling in de uitstoot van de industrie en het openbaar vervoer plaatsvond. We zien een stijging van de CO₂-uitstoot voor landbouw.

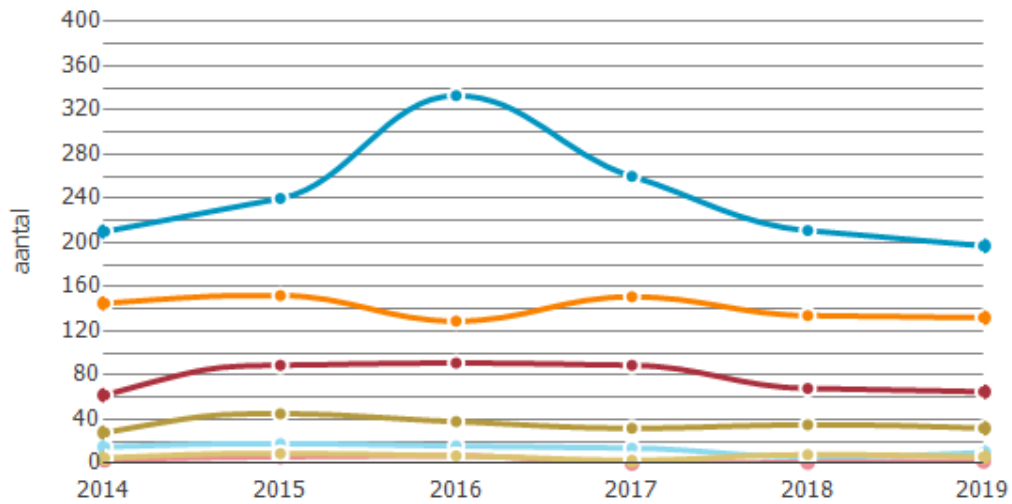
Tabel 12: Evolutie van de CO₂-emissies in ton per sector (procentuele groei, 2017 t.o.v. 2011)

	Lier	Mechelen (Arr.)	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
CO ₂ -emissie huishoudens	-5,5	-14,0	-15,9	-18,9
CO ₂ -emissie particulier en commercieel vervoer	-7,6	11,5	6,3	3,9
CO ₂ -emissie openbaar vervoer	-17,3	-17,3	-14,8	-16,2
CO ₂ -emissie tertiair	5,1	-0,3	-0,4	0,0
CO ₂ -emissie industrie (niet-ETS)	-14,8	-0,4	-5,4	-8,9
CO ₂ -emissie landbouw	23,1	19,8	24,8	2,4
CO ₂ -emissie openbare verlichting	-12,0	-13,4	-14,2	-18,0
CO ₂ -emissie niet toegekend	-17,5	-30,5	-28,5	-30,1
CO ₂ -emissie totaal	-1,7	0,5	-2,3	-6,0
	< -14			
	-14 < -7			
	-7 < 0			
	0 < 7			
	>= 7			

Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

Allerlei factoren kunnen een rol spelen in de CO₂-uitstoot (het weer, aantal inwoners, aantal woningen, ...). Hierdoor is het effect van een lokaal klimaatbeleid pas op langere termijn zichtbaar. Om op korte termijn toch effecten van het beleid te kunnen zien, werden in de volgende hoofdstukken ook andere indicatoren opgenomen die gemeenten kunnen helpen om keuzes te maken binnen hun lokaal klimaatbeleid.

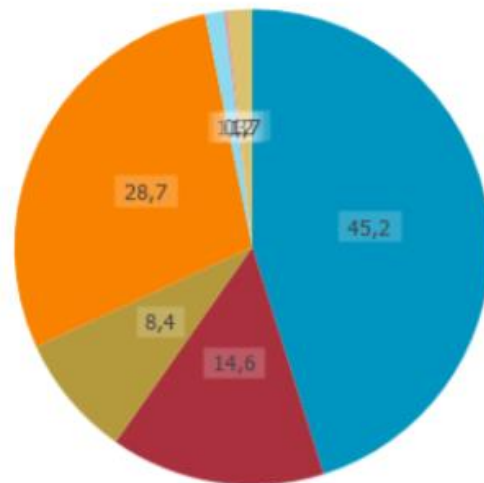
Figuur 9: Evolutie van het aantal uitbetaalde premies aan huishoudens (2014-2019)

- premies dak- of zoldervloerisolatie
- premies vloer- of kelderisolatie
- premies zonneboiler
- premies warmtepomp
- premies muurisolatie
- premies hoogrendementsbeglazing
- premies condensatieketel

Bron: Fluvius | provincies.incijfers.be

Figuur 10: Premies per type, % t.o.v. alle premies voor huishoudens (2018)

- dak- of zoldervloerisolatie
- muurisolatie
- vloer- of kelderisolatie
- hoogrendementsbeglazing
- zonneboiler
- condensatieketel
- warmtepomp

Bron: Fluvius | provincies.incijfers.be

Vlaanderen wenst dat tegen 2050 alle woningen energiezuinig zijn (Renovatiepact 2050). Eén van de manieren om dit te realiseren, zijn de premies voor energiezuinige investeringen via de netbeheerder. Ook gemeenten rollen tal van acties uit om renovatie te stimuleren. Via de provinciale Steunpunten Duurzaam Wonen en Bouwen krijgen bouwers en verbouwers duurzaamheidsadvies. Hierboven staan cijfers voor de stad Lier sinds 2012 voor de premies door de netbeheerders Infrax en Eandis uitbetaald (nu gefusioneerd tot Fluvius) aan huishoudelijke klanten. Belangrijk om aan te geven is dat de premievoorwaarden door de jaren heen voor al deze premies strenger werden en ook de randvoorwaarden en premiebedragen wijzigden. Voor sommige maatregelen zijn de premies hoger als er gekozen wordt voor een hogere isolatiegraad of een totaalrenovatie. Ondanks het feit dat elke premie een andere CO2-besparing inhoudt en niet iedereen een premie aanvraagt, geeft het aantal premies wel een indicatie van hoeveel woningen energiezuiniger werden. Figuur 9 geeft een overzicht van het aantal uitbetaalde energieprijzen en de evolutie van 2012 tot 2018 voor de gemeente. De taartgrafiek (Figuur 10) geeft een overzicht van het aandeel van de verschillende soorten premies voor 2018.

De survey gemeentemonitor van de Vlaamse overheid geeft een aantal cijfers dat aangeeft (op gemeenteniveau) hoeveel energiezuinige maatregelen al zijn genomen door burgers.

Tabel 13: Aandeel (%) van de inwoners dat aangeeft te wonen in een woning met een energiezuinige verwarmingsketel

2017	JA	NEEN
Lier	58%	42%
Vlaams Gewest	61%	39%

Tabel 14: Aandeel (%) van de inwoners dat aangeeft te wonen in een woning met zonnepanelen

2017	JA	NEEN
Lier	11%	89%
Vlaams Gewest	17%	83%

Tabel 15: Aandeel (%) van de inwoners dat aangeeft te wonen in een woning met zonneboiler

2017	JA	NEEN
Lier	2%	98%
Vlaams Gewest	6%	94%

Uit de cijfers in bovenstaande tabellen kunnen we concluderen dat er in Lier minder inwoners zijn met energiezuinige maatregelen dan in de rest van Vlaanderen. Er zijn minder woningen met energiezuinige verwarmingsketels, minder zonnepanelen en minder zonneboilers.

Een aantal sleutelfiguren gaf te kennen dat mensen in het dorp eigenlijk weinig bezig zijn met dit thema.

Om de overstromingsproblematiek het hoofd te bieden werd een waterbuffer gecreëerd: het overstromingsgebied de Jutse plassen. Landbouwers hebben meestal wel wat waterbassins ifv wateropvang en om bij droogte te kunnen hergebruiken. Tegelijkertijd geven sleutelfiguren ook aan dat er de laatste jaren wel minder overstromingen zijn. Het regent minder in Koningshooikt dan gemiddeld in Vlaanderen. Verklaring hiervoor is, omwille van het hoogste punt in de provincie Antwerpen Beerzelberg en het gebruik van hagelkanonnen bij de tuinbouwers.

Verder klagen de sleutelfiguren dat er te weinig bomen zijn in het dorp. Zij bufferen ook water en zorgen voor verkoeling tijdens hittegolven. Er is ook meer schrik voor verdroging en hitte dan voor overstromingen.

De stad Lier besteedt wel wat aandacht aan klimaatverandering en energietransitie. Volgens de stad wordt er sterk ingezet op energiezuinig en duurzaam bouwen; (nieuwbouw-)woningen moeten voldoen aan bepaalde normen qua isolatie, beglazing e.d. Omdat het niet altijd duidelijk is hoe een project aangepakt kan worden om tot een energiezuinig en duurzaam resultaat te komen, kunnen inwoners terecht bij de Stad Lier:

- Wanneer inwoners vragen hebben over energiezuinig wonen, dan kunnen ze hiervoor terecht bij het loket wonen en worden ze doorverwezen naar IGEMO. De Stad Lier maakt gebruik van de expertise van het Energiehuis om tegemoet te komen aan vragen van haar inwoners.
- Er werd recent ook een Energieloket gelanceerd waar inwoners alle basisinformatie rond energie kunnen bekomen en ook kunnen langskomen voor het afsluiten, de nazorg of andere vragen m.b.t. de energielening.
- De energielening maakt het ook voor mensen die het financieel minder gemakkelijk hebben, mogelijk om energiebesparende werken uit te voeren.
- Een afspraak met de medewerkers van het energieloket kan worden vastgelegd in het stadskantoor, op momenten dat ook het woonloket wordt georganiseerd. Zo wordt er ingezet op een wisselwerking tussen wonen en energie, twee componenten die sterk samenhangen.
- Ook wordt er op de website van de stad vermeld dat men met vragen steeds terecht kan bij de duurzaamheidsambtenaar en dat men zich kan informeren bij Kamp C, het provinciaal centrum voor duurzaam bouwen.

De stad kiest ondertussen bewust voor **energiezuinige verlichting** in of aan gebouwen en op openbare plaatsen. Zo kreeg de Binnennete onlangs LED-verlichting. Ook voor woningen is LED-verlichting geschikt. De aankoop is iets duurder, maar na max. 2 jaar heb je die investering terugverdiend. Ook in kantoor- of bedrijfsgebouwen en in landbouwbedrijven moeten zulke inspanningen overwogen worden.

De stad Lier heeft een goed werkende milieudienst met **een duurzaamheidsambtenaar**. Met de ondertekening van het zogenaamde burgemeestersconvenant voor klimaat en energie gaat de stad Lier mee de uitdaging aan om tegen 2030 het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en meer lokaal geproduceerde, hernieuwbare energie te gebruiken. In 2010 behaalde Lier als 100ste gemeente de titel van FairTradeGemeente¹⁵.

Een aantal aspecten kunnen over het algemeen een positieve invloed hebben op de negatieve gevolgen van klimaatverandering. Ofwel direct: doordat ze de gevolgen verminderen, ofwel indirect doordat ze de informatievoorziening over klimaatverandering en de gevolgen daarvan verbeteren. Zo kan bijvoorbeeld **groene ruimte** of waterdoorlatende verharding zorgen voor betere infiltratie van regenwater. Ook kan **publiek toegankelijk groen** een plek van ontspanning en verkoeling bieden tijdens de hitte.

Een aantal sleutelfiguren denken dat het afvalbeleid binnen Lier beter kan. Er zouden bijvoorbeeld meer mogelijkheden tot sorteren aangeboden kunnen worden. Sommigen missen een groencontainer.

¹⁵ [https://www.lier.be/Bestuur/Over de stad Lier/Eerlijke handel/Fairtradegemeente](https://www.lier.be/Bestuur/Over%20de%20stad%20Lier/Eerlijke%20handel/Fairtradegemeente)

Conclusie

- De stad Lier heeft een duurzaamheidsambtenaar.
- Globaal gezien kent Lier een lichte daling in de CO2-uitstoot.
- De stad Lier neemt actie via het burgemeestersconvenant en FairTradeGemeente.
- Omgaan met klimaatverandering vergt een mentaliteitswijziging bij burgers. Ook in Lier is er nog werk aan de winkel op dat vlak.
- Energieloket voor inwoners.

Aandachtspunten

- Het is zinvol om een tandje bij te steken om het bewustzijn bij de burgers rond dit thema te vergroten. Zo zie je dat mensen sneller de auto nemen dan de fiets – ook voor korte verplaatsingen. Het verkeer heeft een belangrijk aandeel in de stijgende CO2-emissies in de gemeente.
- De stad Lier kan sterker inzetten op het sensibiliseren en stimuleren van inwoners in het nemen van energiezuinige maatregelen.
- De overstromingsproblematiek is zeker aanwezig in Koningshooikt. Dit vraagt extra aandacht van de stad.
- Deelinitiatieven zoals Cambio en Blue-Bike zijn actief in de stad maar kunnen uitgebreid worden naar Koningshooikt.
- Het streven naar meer mogelijkheden voor het sorteren van afval.
- Meer groene ruimte creëren en kijken waar extra bomen aangeplant kunnen worden.

4.5 Aanbod basisvoorzieningen

De match tussen vraag en aanbod van lokale voorzieningen is relevant voor dorpen omdat er veel wegtrekken. Er is nochtans vraag naar lokale én bereikbare voorzieningen, zeker vanuit de vergrijzende bevolking.

Basisvoorzieningen zijn voorzieningen, die (vrijwel) dagelijks nodig zijn, en daarom vanuit elk dorp goed bereikbaar zouden moeten zijn. Ofwel doordat ze in het dorp aanwezig zijn, ofwel door goede verbindingen met de plek waar ze wel gelegen zijn. Vooral voor minder mobiele mensen (inwoners zonder auto, ouderen) zijn lokale basisvoorzieningen enorm belangrijk.

In Koningshooikt is het aanbod aan basisvoorzieningen eerder beperkt. Dit zijn de voorzieningen die nodig zijn om het **dagelijks leven** te organiseren en deel te nemen aan de maatschappij. Voorbeelden zijn: een kleuter- en basisschool, kinderopvang, huisarts, apotheek, voedingswinkel, postpunt en (publieke) ontmoetingsruimten. Er zijn 2 bakkers en 2 slaggers in Koningshooikt. Er is een groentewinkel en een viswinkel. De vroegere dorpswinkel heet nu Spar.

De dagbladhandel is tevens een postpunt. Verder is er nog een bloemenwinkel, een frituur en 3 cafés. Op 1 na zijn alle banken allemaal weggetrokken uit Koningshooikt. Een sleutelfiguur geeft aan dat hij om gratis geld af te halen 20 minuten moet fietsen. Tegen betaling kan er wel geld opgenomen worden in het laatst overblijvende bankkantoor in Koningshooikt.

Er is een doe-het-zelf zaak gericht op professionelen.

Ook voor medische problemen kan je terecht binnen het dorp: er is een grote dokterspraktijk, 2 tandartsen en een apotheek.

“We kunnen in Koningshooikt enkel terecht voor voeding” laat een sleutelfiguur weten. Voor alle inkopen buiten het dagelijkse gebruik trekken de Juttenaars naar Lier, Berlaar en Heist-op-den-berg.

Sinds de wok-Chinees failliet is zijn er geen eetgelegenheden meer in Koningshooikt. Dat wordt door de sleutelfiguren als jammer ervaren.

Er zijn 2 basisscholen in Koningshooikt en er is ook voor- en naschoolse opvang. De hobbymogelijkheden voor kinderen zijn eerder beperkt.

De dienst Detailhandel van de provincie Antwerpen die, op vraag van en in samenwerking met het gemeentebestuur, een detailhandelsvisie kan opbouwen.

Concreet zou de dienst rond volgende topics kunnen werken:

- Behouden van winkelaanbod in de dorpen en beperken van ontwikkelingen in de periferie;
- Uitbreiden van het aanbod dagelijkse goederen in kernen waar deze (bijna) niet meer aanwezig zijn;
- Detailhandelsvisie ontwikkelen met focus op behoud van het aanbod in de dorpen.

Op 1 september 2014 werd het eindrapport van de ‘Beleidsvisie Detailhandel’ goedgekeurd. Voor Koningshooikt bevat dat het volgende: ondersteuning van de handel op niveau van de woonkern, gericht op dagelijkse goederen in buurtwinkels of uitzonderlijke goederen.

Conclusie

- De dagelijkse voedingsbehoeften kunnen binnen het dorp voldaan worden.
- Er is een tekort aan eetgelegenheden binnen het dorp.
- Enkele sleutelfiguren missen kledingwinkels.
- Eindrapport ‘Beleidsvisie Detailhandel’ werd goedgekeurd op 1 september 2014.

Aandachtspunten

- Lokale producenten beter promoten.
- Extra kansen creëren voor de lokale middenstand.
- Geen eetgelegenheden meer
- Gebrek aan gratis bankfaciliteiten

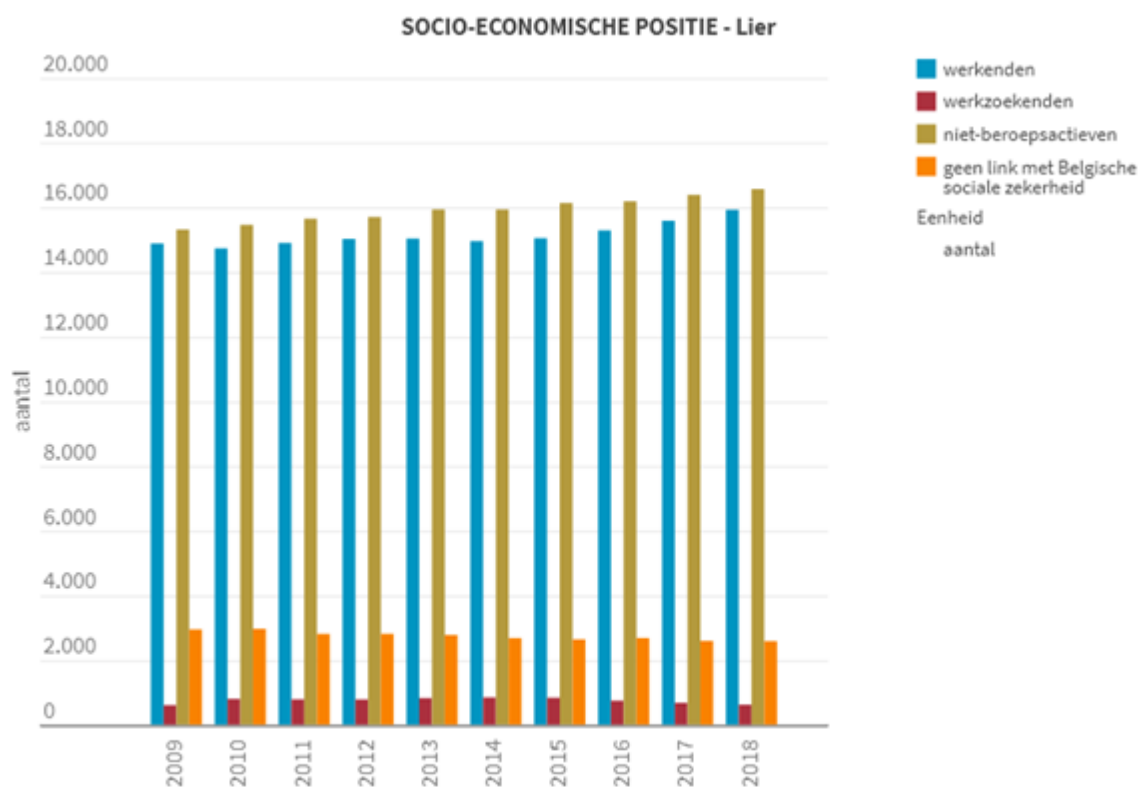
4.6 Economische veranderingen/tewerkstelling

De groeiende tewerkstelling in de diensteneconomie en de ruimtelijke verschuiving van tewerkstelling naar steden en andere economische centra zoals havens, bedrijventerreinen enz. leidt ertoe dat mensen niet wonen waar ze werken, maar dat ze pendelen naar hun arbeidsplaats. In dorpen is er over het algemeen weinig tewerkstelling, wat vooral uitdagingen in verband met pendelen met zich meebrengt.

Met betrekking tot deze uitdaging wordt met name gekeken naar tewerkstelling. Dit gaat ten eerste over het aantal werklozen in de stad Lier (dit cijfer is niet op dorpsniveau beschikbaar, de situatie in het dorp Koningshooikt kan hiervan verschillen dus).

Uit de figuur hieronder blijkt dat bijna de helft van de Lierenaren loontrekkenden zijn. De helft van de bevolking is gepensioneerd, werkzoekend of kind. Wat wil zeggen dat de helft van de bevolking van Lier afhankelijk is van de andere helft voor zijn inkomen. Opvallend weinig mensen zijn werkzoekend, zeker voor een stad is dat aantal al bij al klein. 45% van de Lierenaren is werkend.

Figuur 11: Inwoners volgens hun socio-economische positie (Lier, 2018) ¹⁶

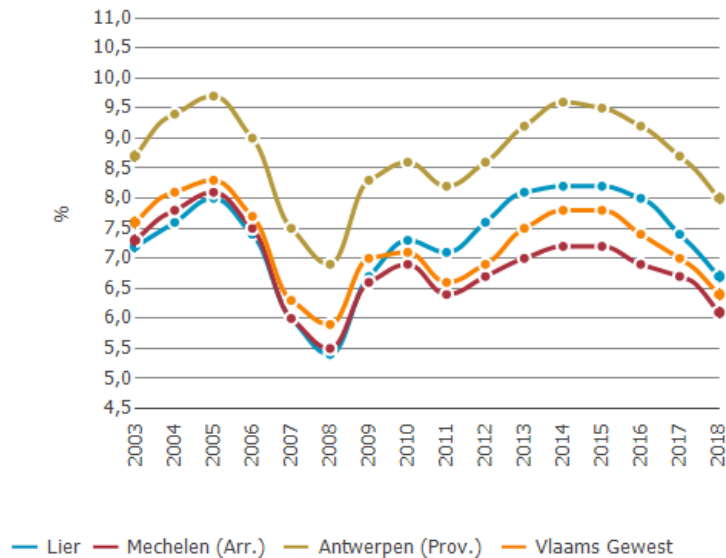
Bron: Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming | provincies.incijfers.be

De **werkloosheidsgraad** (aantal werkzoekenden t.o.v. de totale beroepsbevolking) in de stad Lier schommelt al enkele jaren tussen de 7 en 8%, waarmee de stad het beter doet dan de provincie Antwerpen. Het Vlaamse gewest scoort wat lager – zie figuur 12. In deelgemeente Koningshooikt is er een klein aantal mensen (ongeveer 13) die langdurig (= meer dan twee jaar) in de werkloosheid zijn verzeild geraakt. In totaal zijn er in het dorp Koningshooikt een 100-tal mensen werkloos (cijfers 2020). Als we de

¹⁶ De categorie "overig" is een zogenaamde restcategorie dat onder meer de mensen omvat met loopbaanonderbreking, of mensen afhankelijk van een leefloon, of de personen met een tegemoetkoming voor een handicap, of mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn.

cijfers vergelijken met 2019 zien we dat de kortdurige werklozen toegenomen zijn. Dit is wellicht een gevolg van de Corona-pandemie. Dit is wat ook bevestigd wordt in de evolutie van het percentage Niet Werkende Werkzoekenden van de VDAB in figuur 13. In 2020 stijgt het aandeel in Koningshooikt terug naar 4%.

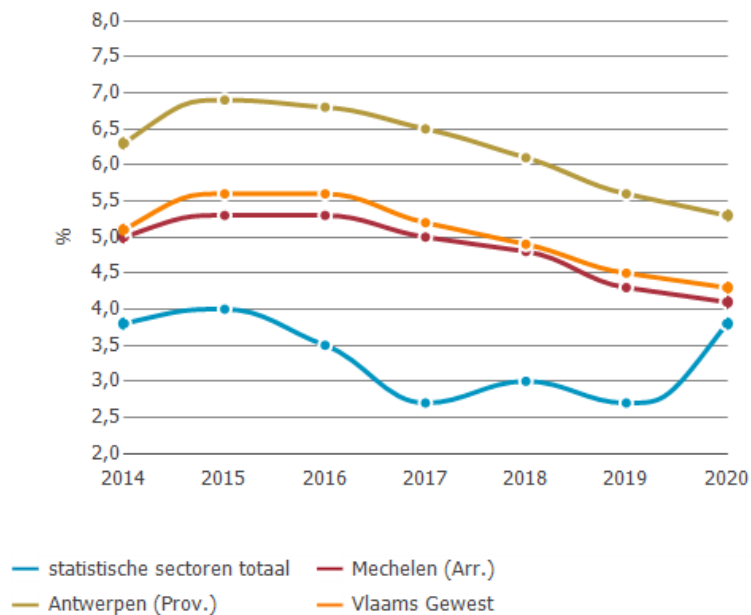
Figuur 12: Evolutie werkloosheidsgraad in Lier

Bron: Steunpunt Werk (Vlaamse Arbeidsrekening) | provincies.incijfers.be

Bron: Steunpunt Werk (Vlaamse arbeidsrekening) | provincies.incijfers.be

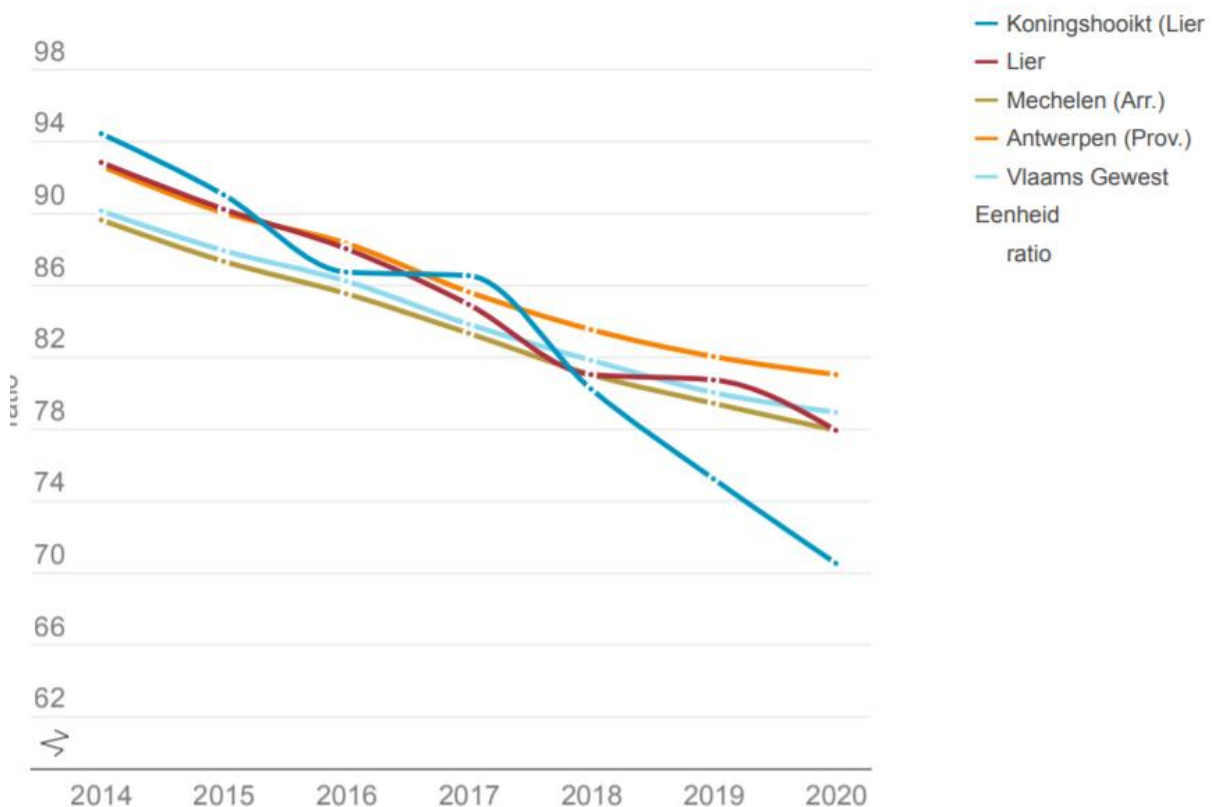
Figuur 13: % NWWZ

Bron: VDAB & Rijksregister | provincies.incijfers.be

Met de **doorstromingscoëfficiënt** (Figuur 12) wordt de verhouding van de potentiële in- en uitstroom op de arbeidsmarkt weergegeven afgaand op de verhouding tussen de jonge en oude leeftijdscategorieën op de arbeidsmarkt. Als de coëfficiënt groter is dan 100 wil dit zeggen dat de leeftijdsklassen die de arbeidsmarkt zullen verlaten meer dan volledig vervangen worden door jonge instromers. Een coëfficiënt gelijk aan 100 duidt aan dat de potentiële intreders en uittreeders elkaar in evenwicht houden [= bevolking 10-24 jaar/ bevolking 50-64 jaar]. Een coëfficiënt lager dan 100 duidt erop dat de bevolkingsstructuur de vervanging van uittreeders niet volledig zal kunnen opvangen door jonge intreders. Deze evolutie zet zich de laatste jaren steeds sterker door, in heel Vlaanderen maar zeker ook in Koningshooikt. Op figuur 12 zie je heel duidelijk hoe hard de lijn van Koningshooikt zakt. Opmerkelijk sneller en steviger dan Lier, de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Figuur 13: Doorstromingscoëfficiënt

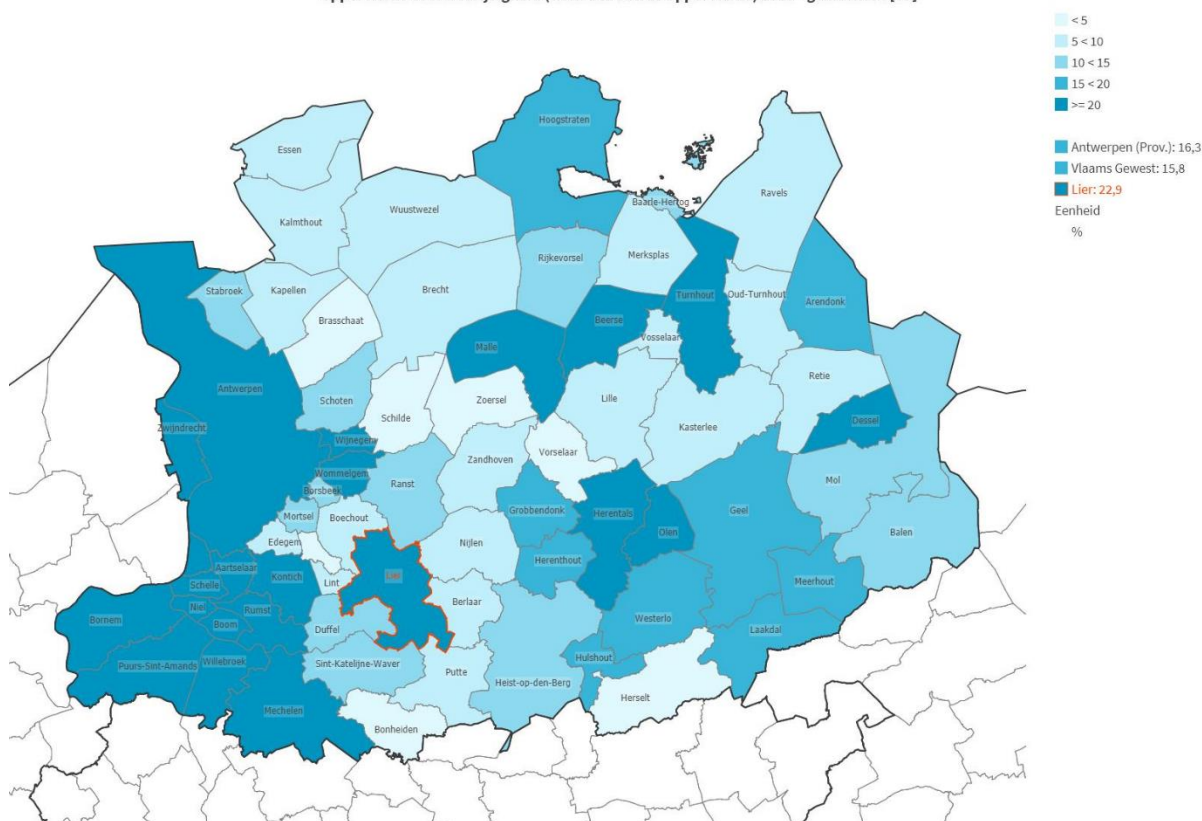

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In de stad Lier is 22,9% van de bebouwde oppervlakte bestemd voor bedrijvigheid. Dat is, in vergelijking met de rest van de provincie, eerder hoog: het provinciale gemiddelde is 16,3% en het Vlaamse gemiddelde is 15,8.

Kaart 6: Bebouwde oppervlakte bestemd voor bedrijvigheid

oppervlakte voor bedrijvigheid (t.o.v. bebouwde oppervlakte) 2019 - gemeenten [69]

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Iets meer dan de helft van de mensen uit Koningshooikt werken op minder dan een half uur van thuis:

Tabel 16: Verplaatsingen tussen woonplaats en werk, school of opleiding: tijdsduur

2017	15 min of minder	15 – 30 minuten	30 min tot 1 uur	Meer dan 1 uur
Lier	24%	29%	35%	12%
Vlaams Gewest	24%	31%	30%	15%

Bron: Survey Gemeentemonitor 2018

Autobussenproducent Van Hool heeft zijn hoofdwerkplaats in Koningshooikt. Van Hool België bouwt jaarlijks tot 1.400 bussen en autocars en zo'n 3.000 industriële voertuigen waarvan het 80% wereldwijd exporteert. Met meer dan 4.500 werknemers en een compleet gamma autocars en bussen is Van Hool een belangrijke busbouwer in Europa. Daarnaast bouwt Van Hool ook een zeer uitgebreid gamma opleggers en tankcontainers. Van Hool is in deze sector onbetwist marktleider in België en bekleedt een belangrijke plaats op verschillende exportmarkten. Hiermee is Van Hool een belangrijke werkgever in Koningshooikt.

Daarnaast zijn er heel wat tuinbouwfamilies actief in Koningshooikt. Ook zij bieden heel wat werk aan, zij het dan vaker seizoensarbeiders.

Conclusie

- Er stelt zich geen (structureel) probleem met werkloosheid in Lier.
- Van Hool telt heel wat werknemers (komen ook van buiten het dorp).
- Tuinbouwbedrijven in Koningshooikt zorgen ook voor (tijdelijke) tewerkstelling.
- De meeste inwoners van het dorp werken redelijk kort bij huis.

4.7 Jongeren/vergroening

Jongeren vertrekken vaak uit dorpen op het platteland om te werken of studeren in de steden. Als ze kinderen krijgen, blijven ze daar of trekken ze naar randgemeenten. Terugkeren naar hun dorpen gebeurt minder: het gebrek aan betaalbare (starters)woningen of huurwoningen en goed openbaar vervoer zijn volgens jongeren belangrijke redenen waarom zij (noodgedwongen) uit de kleine kernen vertrekken.

Als dorpen veerkrachtig willen blijven, moeten ze beschikken over een gezonde mix van inwoners. Dat betekent dat het ook voor jongeren en/of jonge gezinnen aantrekkelijk moet blijven om in het dorp te blijven wonen. In 2015 deed KLJ een bevraging bij 619 plattelandsjongeren over hun behoeften binnen de thema's wonen, vrije tijd, werk/studies, voorzieningen in het dorp en mobiliteit.

Meer dan 50% van de ondervraagde jongeren geeft 'ruimte en privacy' en 'rust en natuur' aan als één van de 3 belangrijkste voordelen van wonen op het platteland. Verder droomt 95% van de ondervraagde jongeren ervan om een woning te kopen op het platteland. Jongeren hebben nood aan een woonbeleid waarin zij gemotiveerd worden om huizen te kopen en te renoveren met respect voor de open ruimte (KLJ, 2015). Experimenten met nieuwe vormen van wonen zoals co-housing kunnen hierop inspelen.

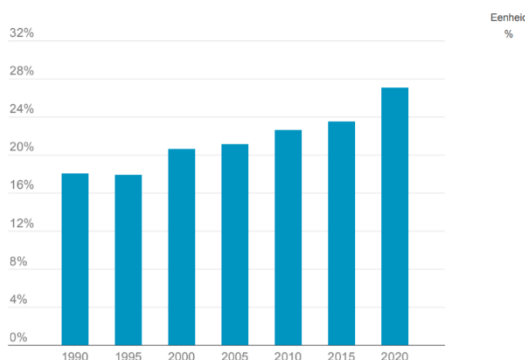
Vrije tijd is voor de jongeren gelijk aan sociaal contact. Ze hebben behoefte aan ontmoetingsplaatsen om samen te zijn met vrienden en familie. In overleg met alle plattelandsjongeren kunnen een slimme invulling en combinaties van verschillende diensten voldoende ontmoetingsplaatsen garanderen. De vraag naar infrastructuur is groter dan het aanbod. Jongeren betrekken bij de investeringsplannen en hen inspraak geven is nodig om aan de behoefte van de jongeren te voldoen (KLJ, 2015).

Ook lokale tewerkstellingsmogelijkheden kunnen ervoor zorgen dat jongeren in het dorp blijven.

Daarnaast moeten er in het dorp voldoende voorzieningen zijn voor kinderen, zoals een basisschool, kinderopvang, speelplein/speelgroen, jeugdbeweging ... zodat ook jonge dorpsbewoners een band met hun dorp opbouwen. Deze voorzieningen moeten via trage verbindingen ook bereikbaar gemaakt worden voor kinderen en jongeren.

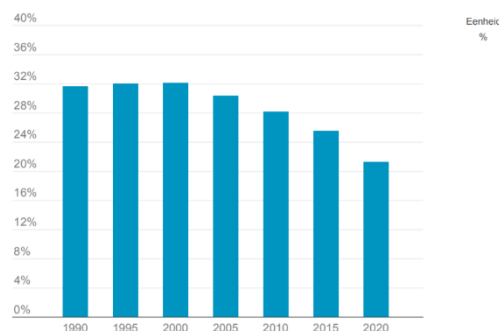
Zoals gezegd zet zich ook in Lier de Vlaamse trend door van de sterkere procentuele stijging van het aantal gezinnen dan van het totaal aantal inwoners. De oorzaak hiervan is een toenemende **gezinsverduunning** waardoor vooral de 1- en 2-persoonsgezinnen in de lift zitten. De toename van 1- en 2-persoonshuishoudens gaat samen met een steeds ouder wordende bevolking en wijzigende gezinssamenstellingen (zie figuur 14 en 15). Het aantal gezinnen met minderjarige kinderen kent de laatste 10 jaar in Koningshooikt een dalende evolutie.

Figuur 14: Evolutie alleenstaanden

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Figuur 15: Evolutie huishoudens met -18jarige kinderen

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Aantal gezinnen met kinderen

In Koningshooikt daalt het aantal gezinnen. Per huishouden wonen gemiddeld ongeveer 2,4 mensen. In Koningshooikt gaat het (cijfers 2019) om 380 huishoudens met minstens 1 minderjarig kind. Dit is 21,2% van de in totaal 1.794 huishoudens in Koningshooikt. Dit percentage is gelijkaardig aan dat van Lier (22,2%) maar lager dan het gemiddelde van de provincie Antwerpen (24,6%) en het Vlaamse gewest (24,5%).

Voorzieningen voor jongeren:

- Go Leefschool Dagpauwoog - basisschool
- Heilig Hart school - basisschool
- Buitenschoolse kinderopvang Kadee
- Kinderopvang De Vlindertuin
- Chiro
- Fanfare
- Sportverenigingen:
 - Dans Scratch
 - Voetbalclub
 - Turnvereniging
 - Paardensport
- Er is slechts een beperkt aantal speelpleintjes

De Chiro is de enige échte jeugdbeweging in Koningshooikt. Ze kregen net nog nieuwe lokalen. Er is wel een tekort aan speelruimte, en al zeker voor de jeugd (12+). Een sleutelfiguur geeft ook aan dat er best wel wat meer geïnvesteerd mag worden in de jeugd. Voor de jongeren zijn er binnen het dorp eigenlijk weinig mogelijkheden. Er is bijvoorbeeld geen jeugdhuis. Er zijn ook te weinig 'hangplekken' voor jongeren in Koningshooikt.

Eens de kinderen naar de middelbare school gaan verdwijnt de link met Koningshooikt. Er wordt door de sleutelfiguren hier ook nogmaals gewezen op het gebrek aan veilige fietsroutes voor de jeugd en de nood daaraan.

Conclusie

- Er is zeker voldoende aanbod aan opvangplaatsen voor baby's en peuters.
- Er zijn 2 basisscholen in Koningshooikt
- Er is een beperkt aanbod voor lagere-schoolkinderen.
- Voor kinderen is het behoud van de open ruimte (om te spelen) erg belangrijk; daarbij aansluitend zijn veiligere straten voor spelende kinderen nodig (bvb. door een zone 30 in te richten (en te handhaven)).
- Voor de 12- tot 18-jarigen is het aanbod binnen Koningshooikt zeer beperkt.

Aandachtspunten

- Creëren van meer speel- en hangplekken.
- Voor de 12- tot 18-jarigen kan er een aanbod voorzien worden.

4.8 Zorg en welzijn (ouderen)

De zorgbehoefte geeft aan in welke mate ouderen nood hebben aan zorg en ondersteuning in het dagelijkse leven. Sommige ouderen uit kleine dorpen verhuizen naar een grotere kern, vaak ingegeven uit voorzorg (vermijden om te hulpbehoevend te worden, sociaal isolement voorkomen, nabijheid van voorzieningen opzoeken).

Voor deze uitdaging wordt gekeken naar mensen die zorg gebruiken, of doelgroepen die heel waarschijnlijk zorg nodig hebben. De focus ligt hierbij vooral op zorg voor ouderen. **Grijze druk**¹⁷ geeft een indicatie van de verhouding tussen het aantal 65-plussers en de actieve bevolking (19-64 jaar). Een hogere grijze druk kan duiden op een hogere zorgbehoefte. De grijze druk bedraagt in Koningshooikt 33,6%, wat iets lager ligt dan het gemiddelde van de stad Lier (35,6%) en het Vlaamse gewest (35,3%) en gelijkaardig aan het provinciale gemiddelde (33,5%).

Koningshooikt ontsnapt niet aan de vergrijzing die zich doorzet op het Vlaamse platteland, al ligt die wat lager dan het gemiddelde. Dit kan misschien verklaard worden doordat er geen rust- en verzorgingstehuis is in Koningshooikt.

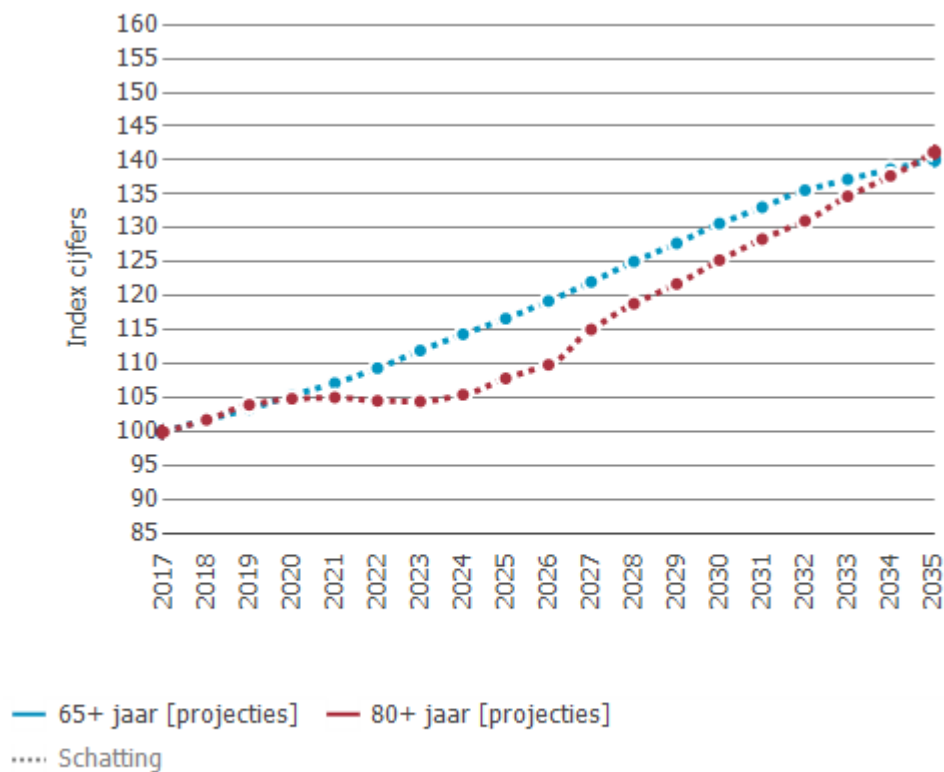
Uit RIZIV-cijfers blijkt dat ruim 85% van de 65-plussers geen enkele vorm van professionele verpleegkundige zorg ontvangt. Anderzijds is het wel zo dat **zorggebruik wel toeneemt met de leeftijd**. Slechts 10 % van de oudere zeventigers (75-79 jaar) is zorggebruiker, terwijl dat bij de jonge tachtigers (80-84 jaar) 20% bedraagt en bij de oudere tachtigers (85-89-jaar) bijna de helft. Ruim 80% van de negentigers krijgt professionele verpleegkundige zorg.

De relatieve toename van het zorggebruik met de hogere leeftijd geldt uiteraard evenzeer in Lier. Op basis van het aantal dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden tellen we in 2020 **in Lier 1.305 zorggebruikers** waarvan er 1.039 ouder zijn dan 65 jaar. Dit is 13,5% van alle 65-plussers. De grootste groep zorggebruikers vinden we bij de tachtigers. In Lier gaat het om 763 zwaar zorgbehoevende 80-plussers, of 32,5 % van alle 80-plussers.

De veroudering van de bevolking is een determinerende factor in de toename van de zorgvraag. Een **prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie** in Lier over de volgende vijftien jaren is daarom een belangrijk instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten. De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) is in dit kader het meest relevant. Figuur 16 toont tussen 2017 en 2035 de evolutie van het aantal 65- en 80-plussers.

¹⁷ *Grijze druk*: de verhouding tussen de leeftijdsgroep van ouderen (vergrijsde bevolking) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd [= bevolking 65 jaar en ouder / bevolking 20-64 jaar]

Figuur 16: Prognose percentage '65+' en '80+'

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

Volgens de studie "Ouder worden op het Vlaamse Platteland"¹⁸ is de keuze om oud te worden in eigen woning alleen een goede optie indien:

- De woning aangepast is;
- Er minstens één toegewijd familielid in de omgeving woont;
- Er betaalbare thuiszorg voorhanden is;
- Er een activiteitenaanbod voorhanden is voor de senioren. In Koningshooikt is er het dienstencentrum De Waaier.

De studie geeft aan dat op het Vlaamse platteland 40% van de woningen sterk onaangepast is om in te wonen en verder dat 40% "moderaat" onaangepast is. De enige aanpassingen zijn dan dat het bed beneden is geïnstalleerd (waardoor minstens één verdieping van het huis leeg staat), en vaak is ook de badkamer naar beneden gebracht.

Zorgaanbod

In Lier en Koningshooikt is een ruim zorgaanbod voor senioren, zowel op vlak van residentiële zorg als op vlak van thuiszorg. Er zijn vele, verschillende zorgaanbieders én een regionaal ziekenhuis in Lier. Vanuit stad en OCMW Lier wordt voorzien in residentiële zorg en dagopvang in WZC Paradijs enerzijds én anderzijds in een ruim ondersteuningsaanbod voor thuiswonende senioren via de lokale dienstencentra.

In Koningshooikt beschikt over een lokaal dienstencentrum, De Waaier. Zo'n **lokaal dienstencentrum** is een woonzorgvoorziening die in een bepaalde buurt een verbindende, preventieve en laagdrempelige werking ontwikkelt in en met de nabije omgeving van de gebruiker. Ze bieden o.a. informatieve, recreatieve en vormende

¹⁸ Pascal De Decker, e.a., *Ouder worden op het Vlaamse platteland. Over wonen, zorg en ruimtelijk ordenen in dun bevolkte gebieden*. 2018, Antwerpen: Garant

activiteiten aan en zijn specifiek bedoeld om het zelfzorgvermogen en het sociale netwerk van de deelnemers te verruimen, om de sociale cohesie in de buurt te versterken en om de gebruiker te ondersteunen om zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis in zijn vertrouwde buurt te blijven wonen. Daarnaast bieden ze ook hulp bij activiteiten uit het dagelijkse leven. In De Waaier kunnen senioren ook aan zeer democratische prijzen een warme maaltijd verkrijgen. Dit is positief voor zowel sociaal contact als financieel interessant.

Er is een seniorenconsulent in Lier, die uiteraard ook voor Koningshooikt werkt en een goede band heeft met het lokaal dienstencentrum. Heel wat werkingen (rond maaltijden, ouderenbehandeling of -mishandeling, ...) zijn niet territoriaal gebonden, maar richten zich tot alle inwoners van Lier – dus ook de inwoners van Koningshooikt. Daarnaast beschikt OCMW en stad Lier in Koningshooikt ook over woningen, die zich richten tot ouderen met een beperkt inkomen.

Nogal wat ouderen leven alleen in Koningshooikt. Ongeveer 34,8% van de 75+-ers – of 139 mensen zijn alleenwonende ouderen. Het fenomeen is nu eenmaal inherent aan plattelandsgemeenten. Dit aantal ligt helemaal in lijn met de gemiddelden op provinciaal en gewestelijk niveau.

Tabel 17: Overzicht evolutie alleenwonende 75+-ers

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Koningshooikt	32,6%	33,3%	34,7%	34,1%	34,3%	32%	34,8%
Lier	35,5%	36,6%	35,8%	36,7%	34,8%	36,2%	35,8%
Mechelen (Arr.)	36,2%	34,9%	34,6%	34,9%	37,5%	33,7%	33,7%
Antwerpen (Prov.)	44,7%	40,8%	39%	37,5%	35,8%	35%	34,4%
Vlaams Gewest	39,5%	38,3%	36,4%	35,7%	34,8%	34,4%	34,2%

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De **provincie Antwerpen** werkt aan een beleid rond '**zorg in het dorp**'. Gemeenten krijgen steeds meer verantwoordelijkheden op het vlak van zorg en in kleine dorpen is het lang niet altijd evident om de zorg goed te **organiseren**. De provincie werkt een aanbod uit om gemeenten te ondersteunen bij het proces voor zorgorganisatie in hun dorpen. De focus ligt hier op de combinatie van zorg, wonen en welzijn.

Conclusie

- De golf aan (plattelands)vergrijzing laat zich ook in Koningshooikt voelen
- Dienstencentrum De Waaier is een belangrijke plaats voor heel wat senioren
- Het aantal alleenwonende 75+-ers blijft toenemen.
- Er is een aanbod voor aangepast vervoer met de mindermobielencentrale en vervoer van, naar en tussen de verschillende dienstencentra met een aangepast busje met chauffeur.
- Samana is actief in Koningshooikt.

Aandachtspunten

- Woon-zorgaanbod in Koningshooikt.
- Opletten voor vereenzaming, zeker nu tijdens de corona-pandemie.
- Blijvende aandacht voor mantelzorg.

4.9 Woningaanbod en behoefte

Diverse doelgroepen hebben nood aan diverse woningen. Zo hebben ouderen nood aan woningen aangepast aan hun behoeften, omwille van beperkingen met toegankelijkheid van de woning, bereikbaarheid van voorzieningen vanuit de woning, betaalbaarheid, etc. Starters hebben nood aan betaalbare gezinswoningen, mensen die het financieel minder ruim hebben, hebben nood aan (sociale) huurwoningen, etc.

Om de vraag naar passende woningen voor diverse doelgroepen op te vangen is betaalbaarheid vaak erg belangrijk. De **betaalbaarheid** van woningen bekijken we door naar de mediaan woningprijs te kijken. Uit tabel 18 blijkt dat deze (mediaan!) prijzen in Lier voor vrijstaande huizen een pak hoger liggen in vergelijking met de rest van het arrondissement Mechelen maar voor rijhuizen wat lager liggen. Ook appartementen zijn een pak duurder in Lier dan elders in het arrondissement, provincie of zelfs Vlaanderen.

Het aandeel van het inkomen dat in Lier voorbehouden is voor wonen, is voor het merendeel van de gezinnen minder dan 30%, blijkt uit de survey gemeentemonitor (zie tabel 19).

Tabel 18: MEDIAANPRIJZEN woningen (2019) in €

	alle huizen (excl. appartement)	rijhuizen	vrijstaande huizen	Appartementen
Lier	250.000	240.000	377.500	229.500
Mechelen (Arr.)	265.000	247.500	350.000	215.000
Antwerpen (Prov.)	262.500	240.000	330.000	195.000
Vlaams Gewest	278.000	259.000	349.000	190.000

Bron: FOD Financiën - Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen (AKRED)

Tabel 19: Aandeel (%) van de inwoners waarvan de totale uitgaven van het gezin voor wonen minstens 30% bedraagt van het gezinsinkomen

2017	Minder of gelijk aan 30%	Meer dan 30%
Lier	80%	20%
Vlaams Gewest	82%	18%

Bron: Survey Gemeentemonitor Vlaamse overheid

De **prijs-inkomensratio**¹⁹ in Lier bedraagt 9%, hetgeen nipt lager is dan het percentage in het arrondissement Mechelen (9,2%) en in Vlaanderen (9,4%) en het provinciale percentage (10,2%).

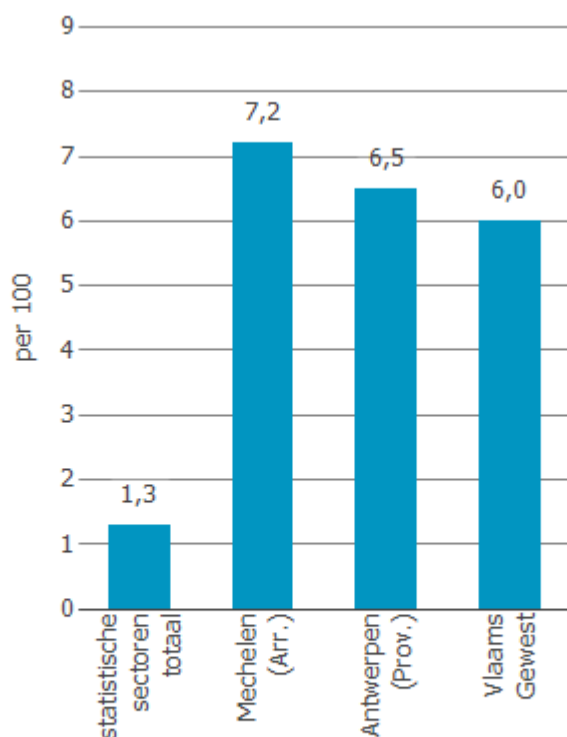
Lier heeft 1.235 sociale huurwoningen waarvan er 23 in Koningshooikt liggen. 2 huurwoningen in Koningshooikt-kern en 21 in Tallaart-Hazendonk.

In Lier woont 7,1% van de gezinnen in een sociale woning. In 2019 stonden 1.170 gezinnen op de wachtlijst voor sociale huisvesting van Lier, dat is 7,3% kandidaat-huurders. Dat zijn er meer dan in de provincie Antwerpen (6,5%) of in het Vlaamse Gewest (5,3%) (zie tabel 20).

Tegelijk ligt het percentage sociale huurwoningen in Koningshooikt (1,3%) sterk onder het gemiddelde van het arrondissement Mechelen (7,2%) en de provincie Antwerpen (6,5%) (zie figuur 17).

¹⁹ Prijs-inkomensratio geeft de verhouding weer tussen de aankoopprijs van een woning binnen een bepaalde regio en het inkomen van de inwoners van deze regio.

Figuur 17: Sociale huurwoningen, % tov private huishoudens (2019)

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

Tabel 20: Sociale huisvesting Lier

	Kandidaat-huurders (aantal)	Kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens)
Lier	1.170	7,3
Mechelen (Arr.)	7.884	5,4
Antwerpen (prov.)	51.201	6,5
Vlaamse Gewest	149.277	5,3

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | Provincies in Cijfers

Volgens enkele sleutelfiguren komen twintigers na hun hogere studies niet onmiddellijk terug naar Koningshooikt. Volgens een sleutelfiguur komt dat omdat er voor twintigers te weinig te beleven valt in Koningshooikt.

Daarnaast geven de sleutelfiguren ook aan dat woningen redelijk duur zijn. De (nieuwbouw)appartementen in de kern zijn ook duur, zeker voor starters.

Conclusie

- Het aantal gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning blijft stijgen.
- Woonprijzen in Lier zijn hoger dan in de rest van Vlaanderen.
- Uit de cijfers blijkt dat het overgrote deel van de inwoners maximaal een derde van zijn inkomen spendeert aan wonen. Dit maakt dat ze de hogere prijzen van de rijhuizen wel kunnen betalen.

Aandachtspunten

- Wachtlijsten voor sociale woningen wegwerken.
- Aanbod starterswoningen is te beperkt.
- Hoge woningprijzen in Koningshooikt.

4.10 Bestuurskracht

De bestuurskracht van een gemeente wordt bepaald door de verhouding tussen enerzijds de capaciteit van de gemeente en anderzijds de opdracht die de gemeente moet uitvoeren.

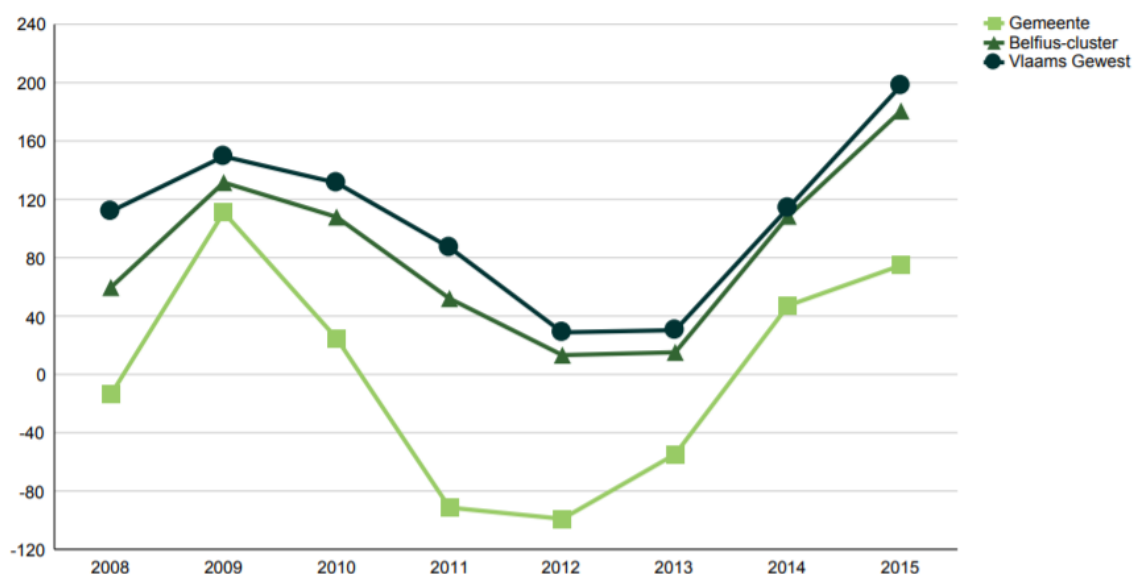
Volgens de bestuurskrachtmonitor scoort Lier lager dan gelijkaardige middelgrote steden op vlak van **financiën**. Zo is de autofinancieringsmarge²⁰ in Lier (lichtgroene lijn in figuur hieronder) een pak lager dan die van vergelijkbare steden in Vlaanderen (donkergroene lijn in figuur). We zien wel een sterke stijging sinds 2012, alhoewel die wat afvlakt op het einde.

Tabel 21: Autofinancieringsmarge Lier

Bron: Digitale jaarrekeningen (Agentschap Binnenlands Bestuur)

Eenheid: Euro per inwoner

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lier	-14	111	25	-91	-99	-55	47	75
BELFIUS.Middelgrote steden (Cluster V5)	60	132	108	52	13	15	108	181
Vlaams Gewest	112	149	131	87	29	30	114	198

Bron: Bestuurskrachtmonitor | Statistiek Vlaanderen

De **schuldratio**²¹ in de stad Lier en de financiële schuld per inwoner is beduidend hoger dan vergelijkbare steden (cijfers 2015). Al zie je wel een sterke daling in die schuld de laatste jaren.

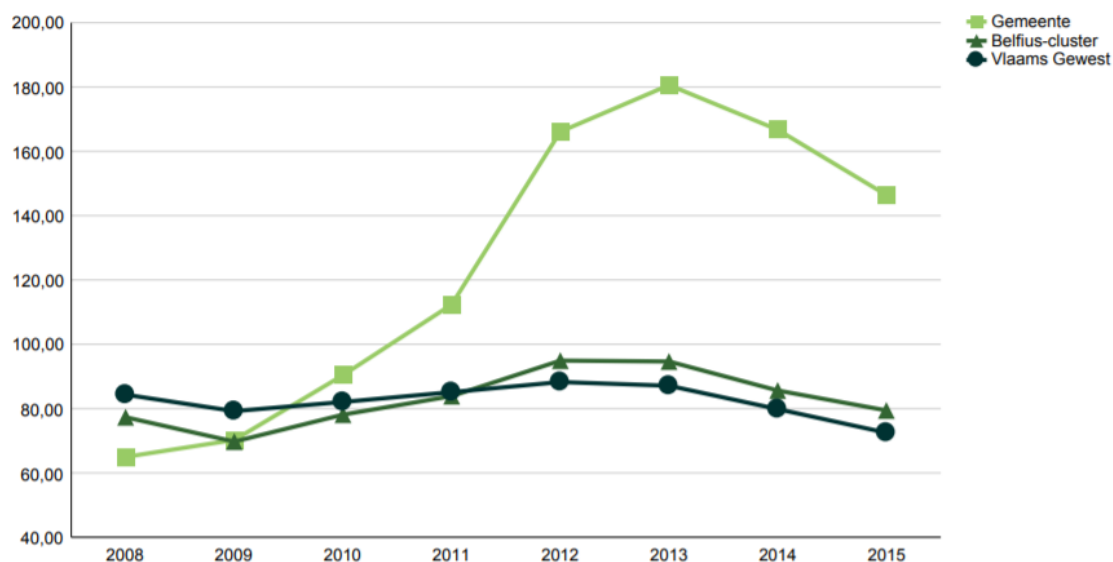
²⁰ Dit is het verschil tussen het saldo van de ontvangsten en uitgaven uit de exploitatie (zonder interesten) en de netto periodieke leningsuitgaven. Deze indicator geeft aan of het gemeentebestuur in staat is om de gevolgen van aangedane leningen te dragen en of het over de mogelijkheid beschikt om nieuwe investeringen te doen. Het gaat hier om het evenwicht op lange termijn.

²¹ De financiële schuld in jaar t/ exploitatie-ontvangsten in jaar t. Deze ratio geeft aan hoeveel jaar een gemeente zou moeten besteden aan het terugbetalen van haar leningen wanneer ze daar al haar exploitatie-ontvangsten zou voor aanwenden. <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Lier.pdf>

Tabel 22: Schuldratio Lier

Bron: Digitale jaarrekeningen (Agentschap Binnenlands Bestuur)
Eenheid: %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lier	64,97	70,24	90,40	112,36	166,10	180,59	166,71	146,42
BELFIUS.Middelgrote steden (Cluster V5)	77,31	69,73	78,12	83,87	94,92	94,64	85,63	79,42
Vlaams Gewest	84,32	79,21	82,06	85,12	88,26	87,10	79,84	72,48

Bron: Bestuurskrachtmonitor | Statistiek Vlaanderen

Als het gaat om **transparantie**, dan scoort de stad Lier duidelijk hoger dan gelijkaardige steden (vorige legislatuur!). Transparantie wordt gemeten door het aandeel van het budget van de prioritaire doelstellingen te vergelijken met het totaal van het budget van het meerjarenplan (periode 2014 – 2019).

Tabel 23: Transparantie Lier

Bron: Digitale meerjarenplannen (Agentschap Binnenlands Bestuur)
Eenheid: %

	2014-2019
Lier	34,7
BELFIUS.Middelgrote steden (Cluster V5)	29,4
Vlaams Gewest	21,5

Bron: Bestuurskrachtmonitor | Statistiek Vlaanderen

Verder heeft Lier **meer bovenlokale samenwerkingsverbanden** dan gelijkaardige steden. Vooral het hoge cijfer van samenwerkingsverbanden geïnitieerd door de stad zelf valt op. Bepaalde thema's komen in verschillende gemeenten/steden terug en ook de

vraag naar een bovenlokale aanpak. Op die manier kan de stad sterker staan om een aantal beleidsthema's te realiseren.

Tabel 24: Samenwerkingsverbanden stad Lier

	Situatie december 2015			
	Samenwerkingsverband geïnitieerd door de lokale overheid	Samenwerkingsverband geïnitieerd door de Vlaamse overheid	Samenwerkingsverband geïnitieerd door de federale overheid	Samenwerkingsverband geïnitieerd door de provinciale overheid
Lier	41	17	2	9
Gemiddelde van BELFIUS.Middelgrote steden (Cluster V5)	30	20	3	5
Gemiddelde van Vlaams Gewest	28	18	3	5

Bron: Bestuurskrachtmonitor | Statistiek Vlaanderen

26% van de inwoners heeft veel vertrouwen in het stadsbestuur van Lier. Eveneens 26% heeft weinig vertrouwen in het bestuur en 47% is neutraal (cijfers van 2017).

Momenteel zijn 7 van de 33 gemeenteraadsleden en 3 van de 8 schepenen afkomstig uit Koningshooikt. En ook de voorzitter van de gemeenteraad woont in Koningshooikt. Op dat vlak is er alleszins vertegenwoordiging van Koningshooikt in de politieke organen van de stad Lier.

Algemeen zijn de inwoners tevreden over de **informatie die de stad Lier verspreidt**. Uit de gesprekken met de sleutelfiguren blijkt dat het Infoblad De Peperbus wel geapprecieerd wordt. Verder kan je voor heel wat praktische info ook op de website van de stad terecht. Koningshooikt staat ook in Hoplr geregistreerd als buurt. Ook op de Facebookpagina van de stad Lier kom je heel wat te weten. Het is wel moeilijk om de verslagen van de gemeenteraad terug te vinden.

De sleutelfiguren vinden dat Koningshooikt vaak wat vergeten wordt of stiefmoederlijk behandeld wordt. Ze ervaren de betrokkenheid vanuit het bestuur als niet zo hoog. Ze missen wat 'schwung' in het bestuur. Het loopt misschien wel goed maar ze zouden een hogere positievere betrokkenheid wensen.

Verschillende sleutelfiguren vinden ook dat er minder aan partijpolitiek gedaan moet worden. Dat er meer politiek gevoerd moet worden op vlak van het dorp. Goed doen om te zorgen dat het hele dorp er beter van wordt.

Het budget voor Koningshooikt mag wat hoger zijn voor de sleutelfiguren. Ze hopen ook iets te krijgen naar aanleiding van 150 jaar Koningshooikt.

Al zien ze de laatste tijd wel wat verbetering. En kijken ze nieuwsgierig uit naar de resultaten van het Veerkrachtige dorpentraject.

Op vlak van participatie stelde de stad Lier in oktober 2021 een participatiemedewerker aan. Hiermee geeft de stad een sterk signaal om meer in te zetten op betrokkenheid van haar inwoners. Dit wordt door de sleutelfiguren positief onthaald. Ze vinden het belangrijk dat de gehele bevolking betrokken wordt, dat er niet enkel naar de roepers geluisterd wordt. De dorpsraad noemt zichzelf apolitiek en wil de schakel zijn tussen inwoners en beleid. Dat wordt evenwel niet door iedereen zo ervaren. Een aantal sleutelfiguren vindt dat de dorpsraad net wél te politiek gekleurd is.

Conclusie

- Ook al daalt de schuldratio voor Lier, ze blijft nog steeds hoog.
- Ook al stijgt de autofinancieringsmarge, ze ligt nog steeds lager dan soortgelijke steden.
- Op vlak van transparante scoort Lier redelijk goed.
- Inwoners geven de bestuursploeg de kans om hen te bewijzen. Ze kijken uit naar de inspraakmomenten en hopen dat er met hun mening rekening gehouden wordt.
- Ook al is er verbetering merkbaar de inwoners van Koningshooikt voelen zich toch wat achterop gesteld tov de inwoners van Lier centrum.

Aandachtspunten

- Financieel gezond beleid voeren
- Betrokkenheid inwoners en inspraakmomenten goed benutten.

Bronnenlijst analyse

- Input gemeentelijke ambtenaren stad Lier
- Input provinciale ambtenaren provincie Antwerpen
- Cijfermateriaal uit Provincies in Cijfers
- Gemeentemonitor Editie 2018 Lier
- Bestuurskrachtmonitor 2017
- Interviews met sleutelfiguren